Ч. 163 (14.994). ЛЬВІВ, ЧЕТВЕР 28. ЛИПНЯ 1938. Opłata pocztowa miesięczna gotówką. РІК LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телеґр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Лєґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Національний статут Чехословаччини.

5 ЛІТ ВЯЗНИЦІ ЗА НАМАГАНЕ ВИНАРОДОВЛЕННЯ.

Чехословацький політичний комітет мініСтрів затвердив мовний закон і національний статут. Цей останній складається з 13-ох точок, з яких важніші ось які:

1) Громадяни **є рівні перед правом без огляду на народність.**

2) Всі громадяни, що покінчили 18. рік життя, мають **право означувати свою народність.**

3) **За намагане винародовлення загрожує кара від пів до 5 літ вязниці.**

Дітей не можуть виховувати особи іншої народности як родичі.

5) Адміністраційні урядовці будуть здебільша рекрутуватися споміж громадян **тої народности, яка заселює ту околицю.**

6) Самоуправні органи мусять рівно трактувати всі народности, коли йде про поміч та публичні роботи.

7) Кожна народність буде мати **скількість шкіл, пропорціональну до чисельности.**

13) 50 послів і 25 сенаторів може поликати конституційний трибунал вирішити, чи ухвалений закон є згідний з конституцією (дотепер треба було більшости парляменту і сенату).

Мовний закон

дає право громадянам звертатися до влади у рідній мові, навіть там, де тою мовою не говорить 20% населення. У шкільній адміністрації буде обовязувати мова навчання, а не — як дотепер — чеська мова.

Британська закордонна політика
в насвітленні премієра Чемберлєна.

МІСІЯ ЛЬОРДА РАНСІМЕНА.

У відповідь ліберальному послові серові Сінклерові виголосив прем. Чемберлєн велике експозе на тему міжнародньої політики.

На початку він ствердив, що Англія не зважаючи на великі зброєння, змагає до миру.

ФРАНЦІЯ.

Поїздка королівської пари до Парижа станови́ть поважний успіх. Оба демократичні народи мають спільні інтереси й ідеали, та це обєднання не є звернене проти ніякої держави. Паризькі розмови скріпили ту „сердечну антанту", але не принесли ніяких нових зобовязань.

ЕСПАНІЯ.

Нема виглядів, щоб еспанська війна покінчилась у ближчому майбутньому; інтервенція сторонніх держав шкодить тут чимало. Червоний уряд погодився на плян евакуації добровольців, національний ще не відповів.

Національний уряд погоджується, щоб комісія зложена з одного британського старшини і одного еспанського розглянула справу бомбардування британських кораблів.

ІТАЛІЯ.

Договір з Італією ввійде в життя, коли полагодять еспанську справу. Що дотепер до того не дійшло, — не є це вина італійського уряду, який зменшив залоги в Лібії та співпрацює з комітетом неінтервенції. Льондон жалує, що договір з Італією не входить у життя, але не може зрезигнувати зі своєї умови.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Англія зробила у порозумінні з Францією все можливе, щоб мирно розвязати судетське питання. Це питання існує від століть, тому не легко розвязати його до кількох тижнів. Льондон не робить натиску на Прагу, щоб вона приспішила рішення, — він боявся, щоб чеський уряд не робив нерозважних кроків, тому радив йому не предкладати парляментові пропозицій, заки узгідних їх з Генляйном.

Тимчасом виявилося, що без помочі зі зовні порозуміння неможливе. На прохання празького уряду **британський уряд висилає льорда Рансімена, щоб він розглянув справу на місці та поставив внески, що дали би змогу успішно покінчити переговори. Льорд Рансімен виступає незалежно від британського чи якогонебудь іншого уряду.**

„Дейлі Телеґраф" сфальшував інтервю Генляйна?

У „Дейлі Телеґрафі" появилось сензаційне інтервю Генляйна, який м. ін. заявив, що **судетські німці не погоджуються на те, щоб їх землі стали тереном воєнних операцій. Вони не домагаються аншлюсу, лиш повної автономії. Генляйн відкликує домагання плебісциту. Хоче лише, щоб німці дістали рівні з чехами права.**

ДЕМЕНТІ.

Німецьке Інформаційне Бюро подає з Праги: Генляйн, що перебуває тепер у Бресляв, заявив, що в останньому часі він не давав ніякого інтервю.

СУДЕТСЬКІ НІМЦІ ПРИХИЛЬНО ПРИЙМУТЬ ЛЬОРДА РАНСІМЕНА.

Після промови прем. Чемберлена пізним вечором провід судетської партії оголосив **комунікат, в якому прихильно витає місію льорда Рансімена та взиває всіх судетських німців дати йому всяку можливу поміч.**

——o——

За інформування
польського громадянства про українську справу.

Львів, 27. липня 1938.

Недавно тому на сторінках „Діла" піднесли ми потребу інформаційного органу, редаґованого українцями для пропаґанди української справи серед польського громадянства. Ідея, що правда, не нова, але дехто надіється на значні користи та досягнення в ділянці українсько-польських взаємин, коли читаюча й головне політично думаюча частина польської суспільности діставатиме у зрозумілій їй мові правдивий образ життя, діяльности і змагань українського народу.

В українсько-польських обставинах чинником посередничення в области взаємної інформації про громадську думку обох суспільностей з природи річи повиннаб бути львівська преса: українська щодо поляків і польська щодо українців. Так повинноб бути, але так воно не є. Бо в часі, коли українська преса старається свою суспільність інформувати про важніші моменти польського громадянства та політичного життя майже до подробиць, на основі самих таки польських джерел і в освітленні цих джерел, — найближча їй по сусідству львівська польська преса підходить до проявів українського громадянського життя або зі становища плиткого, зідливого, сензаційного репортажу, або в дусі погрожуючого адміністраційного функціонаря, або по лінії замазування й замовчування навіть найбільш конструктивних проявів української національної збірноти. Пристойність і джентельменство цієї преси до українського сусіда — річ майже нечувана.

Ясно — якби львівська польська преса хочби з „пресового обовязку" і користуючись доступними їй кожної хвилини українськими джерелами виконувала цю — здається, самозрозумілу — роботу інформування своєї суспільности про українське життя, то українській суспільности нічого булоб журитися пропаґандою своєї справи серед польської суспільности й орґанізуванням якогось польського пресового органу, редаґованого таки самими українцями; українська суспільність зужилаб відповідну енерґію на інформування про себе ширшого світу в англійській, французькій та німецькій мові, хочби з огляду на положення українського народу на Наддніпрянщині.

Одначе справа стоїть так, що львівська польська преса до ролі інформаційного посередника між українською й польською суспільністю не надається і до таких завдань узагалі не рветься. Ба — що більше — правду кажучи, польської преси в передвоєнnім розумінні у Львові майже нема. Колишні великі й поважні польські щоденники („Газета Народова", „Курєр Львовскі", „Слово Польске", „Пшеґльонд", „Газета Вечорна-Поранна", „Ґлос" і т. д. заступлені сьогодні репортажною, менш або більш крикливою бібулою, що не виявляє пре-

тенсій до глибшого, поважнішого підходу до буднякич справ — про проблему українсько-польських взаємин не кажучи. І перед війною ворожа українству польська преса тенденційно та в кривім дзеркалі інформувала свою суспільність про українські справи. Але інформувала і то систематично. Коли проф. Ґрабський у „Слові Польскім", або Меруновіч у „Ґазеті Народовій" писали протиукраїнські статті й розвідки, то підходили до української справи з якимись арґументами, в площині якоїсь своєрідної ідеольоґії, з якою варто було спорити, оплачувалося зусилля її опрокидувати, вияснювати і проти арґументу ставляти свій арґумент. Та одночасно можна було в іншій польській пресі („Курер Львовскі", „Ґазета Вечорна", „Век Нови" та особливо соц.-дем. „Ґлос") подибати українику, що намагалася знайти обективний і зовсім пристойний підхід до української справи, можна було читати річи більше продумані, які за нинішнім днем уміли турбуватися й завтрішним, розуміючи, що українська проблема — справді велика проблема.

Не те нинішня львівська польська преса. Це справа польського громадянства відповісти собі на питання, чи всі їх теперішні пресові органи відповідають духовим потребам польського громадянства, чи „Век Нови" є рівновартним продовженням передвоєнного орґану тієїж назви, чи „Слово Народове" підходить до публіцистичного рівня й культурного стажу колишнього „Слова Польского", чи взагалі нинішня львівська польська преса витримує якесь порівняння от хоч би з жидівською, в польській мові редаґованою „Хвілею".

Українське громадянство остільки цією справою зацікавлене, що воно бачить перед собою духову порожнечу на тому місці, яке воно хотілоб бачити станицею духового посередництва між українською та польською суспільністю. Цю порожнечу можнаб заповнити справді тільки в такий спосіб, якби українське громадянство подбало само про зорґанізування й пущення в рух видавництва — інформаційного джерела для польського громадянства.

——o——

Боротьба проти неправдивих
або небажаних вісток.

Женева, 20. липня 1938.

Чим більш напружена буває політична ситуація в Европі, тим небезпечніші є фальшиві, чи лише тенденційні вістки, які німці звуть „Цвекліґен" (навмисними брехнями). Вони зявляються раптом, часом невідомо звідки, й осягнувши чи не осягнувши своєї мети, затихають. Типовим зразком таких вісток була недавня сензація льондонського „Нюс Кронікль" про мітичний виклад ґенерала Райхенав перед керманичами національно-соціялістичної партії, який містив ніби докладний плян нападу на Анґлію, зокрема про німецьку загрозу Ґібральтару. Згідно з повідомленням цього денника в еспанській національній фльоті малоб бути 5.000 німецьких моряків, а 12.000 німецьких техніків малиб обернути цілу національну Еспанію в одну велику фортецю. Німці спромоглися справді довести, що джерелом повідомлень „Нюс Кронікль" є московське радіо; німецька преса спеціяльно „Фелькішер Беобахтер", виступила з дуже рішучими і гострими спростуваннями та порадила британському урядові зробити лад з пресовими орґанами цього роду. Але політичну атмосферу всеж принайменше на короткий час затроєно. В Палаті послів представники опозиції виступили із запитами в справі оборони Ґібральтару і дістали відповіди, які їх, розуміється, не задоволили. А відомий приятель Москви, колишній міністр французького летунства, Пер Кот, виступив з обширним пляном превентивної війни проти Німеччини, в якім поважна роля мала би припасти московській повітряній фльоті, скупченій на її чехословацькій базі... Варто згадати, що й мобілізацію чеської армії викликали також фальшиві вістки про мобілізацію та пересування німецьких військових частин. Великий алярм викликали також недавно вістки про намір уряду червоної Еспанії збомбардувати італійське побережжя, фальшиві справді настільки, наскільки Барцельона московського наказу виконати не зважилася. Дрібніші фальшиві повідомлення, що мають цілком ясно означені провокаційні ціли, можна стрінути в европейській пресі майже що дня. Більшість їх походить очевидно з Москви.

На тим більшу увагу заслуговує акція швайцарської Асоціяції видавців і директорів часописів проти „фальшивих повідомлень", яку вона веде вже кілька років. Чотири роки тому товариства видавців часописів Швайцарії, Польщі і Голяндії заключили умову, згідно з якою ці товариства попереджають одна одну про появу фальшивих повідомлень, які могли би шкодити добрим відносинам між їх країнами. Цієї умови точно додержувано, і минулого року на річних зборах інтернаціональної Федерації видавців та директорів у Відні запропоновано поширити її й на інші держави. Голова Федерації, директор „Нає Цірхер Цайтунґ" п. Е. Рітман, виробив при помочі кількох людей проект „Конвенції про спростування фальшивих чи перекручених повідомлень". Цей проект розглянули делеґати на останніх зборах у Римі і ствердили, що для добрих відносин між націями має панувати в пресі дух зрозуміння взаємних інтересів. Разом з тим прийшло до порозуміння, що якби появилося фальшиве чи перекручене (чи небажане одній з держав) повідомлення, треба звертатися до асоціяції, до якої належить обвинувачений часопис, щоб він умістив спростування пошкодованої країни. Право вимагати спростування чи пояснення належить до орґанізації видавців та директорів заінтересованої країни.

До цієї конвенції пристали без застережень представники національних асоціяцій отсих пятьох держав — Швайцарії, Голяндії, Італії, Польщі і ЧСР. Французька делеґація відложила свою відповідь до чергових зборів таксамо як угорська та югославянська. Німецькі делеґати стрималися, як і представники федерації скандинавських держав. Анґлія не взяла взагалі участи в конференції.

„Журналь де Женев" дивиться досить оптимістично на можливости боротьби проти фальшивих повідомлень та на висліди римської конференції. Він висловлює також погляд, що Ліґа Націй була би властиво найбільш покликаною установою кермувати цілою акцією, але на перешкоді до цього стоїть те, що багато держав не належать до неї. Таким чином вести дальшу акцію мають самі асоціяції видавців та директорів.

Розміри цієї акції звужує, розуміється, та обставина, що головне джерело фальшивих вісток та їх фінансування по ріжних державах Европи знаходяться в Москві, отже поза межами впливів „буржуазної" преси.

М. Данько.

Подяка

Високоповажаному і вельми шанованому Панові д-рові ЯРЕМІ МАЛИСОВІ, при площі Архиєпископа Більчевського ч. 11 складаю цією дорогою сердечну і гарячу подяку за ... вдатне переведення операції правої руки ... женої вугликом, як теж за лікування і опіку ... час запалення леґенів і плеґмони.

Маріян Стровськ...

У справі Товариства „Союз Українок"

КОМУНІКАТ.

Подаю до загального відома, що декретом Городського Староства у Львові з дня 14 ... 1938 ч. Поль Б. 4/904 І./Стов./1938 іменовано мене куратором для ведення необхідних справ звязаних з управою майна завішеного, ... неостаточною децизією Воєвідства розвязаного Т-ва „Союз Українок". З огляду на те, ... агенди тої кураторії обіймають як Централю, ... також усі Філії і Кружки у краю вище ... ного Товариства, звертаюся отсим із закликом:

а) до всіх вірителів Товариства, щоб ... дня 15. серпня ц. р. зголосили свої претенсії ... Товариства на мої руки, особисто, чи письмено;

б) до всіх довжників, щоб негайно ... нювали свої запавші вже зобовязання і супроти Товариства і також супроти видаваних ... Товариством журналу „Жінка" і часопису „Українка";

в) до всіх тих, що чи то з титулу своєї ... належности до Виділу чи іншого мають у ... в перехованні готівку, або інші маєткові ... льори, що були власністю Філій чи Кружків, ... які випадково не були заарештовані ... хвилині завішення, щоб зголошували ... пересилали їх на мої руки в ціли їх зарестрування, відповідного ульокування й евентуального зужиткування на сплату зобовязань Товариства, чи його Філій або Кружків.

Тих, що завідували дотепер нерухомостями що є власністю Філій чи Кружків ... ного чи пак розвязаного Товариства „Союз Українок", прошу повідомити мене, чи і ... ходи пороблено на місцях в ціли забезпечення тих нерухомостей по завішенні Товариства.

Зі зголошенням особистим треба звертатися що вівтірка, середи і четверга від год. ... 13 до бюра, що міститься покищо в давній ... мівці Товариства „Союз Українок", Львів, ... Сикстуська ч. 46, партер, а письменні треба пересилати під адресою вище поданою, або ... ен. особистою: Львів, Генінґа 30.

Володимир Михаленк...

ЗРІСТ ВКЛАДІВ У КОМУНАЛЬНИХ КАСАХ ОЩАДНОСТИ.

Комунальні Каси Ощадности 4-ох ... воєвідств виказують в місяці червні ц. р. ДАЛЬШИЙ ЗРІСТ ВКЛАДІВ ощадностевих на квоту ... 3.848.000.— через що сума ощадностевих вкладів ... личині зросла до 247 міліонів 500 тисяч золотих ... ощадностевих вкладів, які поміщені в 93 К. К. О. ... рені Галичини, осягнув в дні 30. червня 1938 р. ... 247.600.000 на 569.865 книжечках.

Зайві релігійні обєкти...

ЧОМУ СКОНФІСКУВАЛИ ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ ПРАВОСЛАВНИХ ЄПИСКОПІВ

Адміністраційна влада сконфіскувала пастирський лист Собору Єпископів Православної Церкви з 16-го липня ц. р. у справі розбирання церков на Холмщині.

Подаючи вістку про цю конфіскату, агенція „Іскра" пояснює, що влада тому сконфіскувала згаданий пастирський лист, що в ньому православні єпископи намагаються накинути прилюдній опінії думку, буцімто державна влада неприхильно ставиться до Православної Церкви тим, що усуває сліди колишньої русифікації і ліквідує зайві релігійні обекти, тобто церкви.

Згадання — каже комунікат „Іскри" — православних єпископів у напрямі оборони „підстави, що її створив для побічних цілей займанщик", не дадуться погодити з ... державною рацією і тому влада мусіла ... сконфіскувати.

Агенція „Іскра" — не вважаючи на ... низку промов та інтерпеляцій у ... статтей в українській пресі про ... підтягає під окреслення „підстави, що ... рив для побічних цілей займанщик" ... кви, що їх перемінили на костели або ... вали, як „зайві релігійні ...

З польської преси.

В кого „канікула“?

„**Політика**“ (ч. 17. з 25-го липня ц. р.) в редакційній замітці п. н. „Канікула в „Ділі“ негодує на статтю п. Володимира Островського, що п. н. „Між трьома соснами“ була вміщена в 146-ому числі „Діла“ з 6-го липня ц. р., і яку автор написав з приводу інтерв'ю б. львівського воєводи Борковського про політику б. волинського воєводи Юзевського на Волині.

„Недавно напечатане у нас — пише редакція „Політики“ — інтерв'ю з б. воєводою Борковським про положення на Волині, викликало в польській пресі широкий відгомін, який вказує на велику актуальність та на загострення волинської проблеми. Цей відгомін був утриманий більш-менш у стерпному рівні і то без уваги на тенденцію окремих відламів нашої преси.

„Тому теж доводиться непомірно дивуватися, що в українській пресі, і то в „Ділі“, яке слушно вважають не тільки за найповажніший український часопис, але й за один з найкраще редагованих найповажніших часописів, що виходять у Польщі, появляються статті, яких автор виявляє різке легковаження поважної теми. Маємо на увазі дуже довгу вступну статтю в „Ділі“ пера п. Островського п. н. „Три сосни“. Автор присвячує майже цілу ту статтю поборюванню тези, що її буцімто висунув б. воєвода Борковський, про необхідність національної асиміляції українців. Булоб смішно, якби ми знижувалися до запевнювань, що інтерв'ю зовсім не уповажнює нікого імпутувати Борковському або „Політиці“ таку тезу, або якби ми уважали за відповідне пригадувати, що Борковський є одним з найперших і найбільш послідовних противників асиміляційної доктрини.

„Мимоходом зазначім, що п. Островський не називає мешканців Волині інакше, як „фавною“ тієї країни. Це вводить деяку риску гумору та викликує жаль у читача, що не читає цього роду міркувань у знаменитому львівському „Комарі“.

Признаємося, що прикро нам було читати ту редакційну замітку (підписано: Ред.) „Політики“ і ще прикріше нам сьогодні про неї писати. Бо: 1. Ми завжди уважали „Політику“ дуже поважним часописом і були переконані, що „Політика“ навіть до статтей інших часописів, хоч би вони були для неї неприємні, зуміє поставитися поважно й обєктивно. 2. Ми вірили, що Редакція „Політики“ солідно читає іншу пресу і ніколи не дозволить собі на ніякий вискок, вже й не казати про „несмачний“ вискок, на підставі поверховного перечитання статті, з якою полемізує. А тимчасом...

Ми теж були досі тієї думки, що б. воєвода Борковський є одним з противників асиміляції і тому п. Островський спеціяльно підкреслив своє здивування з приводу думок, які п. Борковський висловив у своєму інтерв'ю. І п. Островський зробив тільки те, що навів дословні цитати з інтерв'ю п. Борковського і зробив з них льогічні висновки. Не вина ані п. Островського, ані „Діла“, що ті цитати не хочуть бути інші. Може бути, що п. Борковський не так думав, як сказав, тобто зле формулував свої думки (хіба це можливе у такого бистрого спостерігача й визначного політика?), або Редакція „Політики“ неправильно ці думки передала. Алеж п. Борковський потім не спростував ані одного свого вислову.

А п. Борковський у своєму інтерв'ю виразно казав:

„Так нпр. у середині Луцька є давній, чудовий монастир оо. Бернардинів, що його перемінили на православну церкву, яка служила російським урядовцям православного віроісповідання. Сьогодні всі урядовці римо-католицького віроісповідання мусять бігати 2 км. за місто до катедри біля замку Любарта, коли тимчасом неревіндикована церква світить пусткою. Чи це має змисл. А напроти суду стоїть єдина у своєму роді православна капличка, вибудована на памятку відірвання Холмщини від Польського Королівства і здушення „польскаво мятежа“ в 1863 р. Одночасно ревіндикують малі церковці в місцевостях, де римо-католиків взагалі нема!!..

Чи цим п. Борковський не показує виразно, що влада не ревіндикувала ще собору в Луцьку. А тимчасом п. В. Островський у своїй статті п. н. „Луцький православний собор сіллю в оці“ („Діло“, ч. 149 з 10. липня ц. р.) доказав, що той собор збудували православні громадяни Луцька — правда, на руїнах побернардинського костела — коштом 40 тисяч рублів золотом. Отже не перемінили „чудового монастиря оо. Бернардинів на православну церкву“, — як це каже кимсь зле поінформований п. Борковський.

Ще цікавіші завваги п. Островського у згаданій статті про ту капличку, що нібито її збудували на памятку відірвання Холмщини від Польського Королівства. П. Островський доказав, що цю капличку збудували на місці зліквідованої церкви св. Михайла.

Так виглядають інформації п. Борковського, що на їх підставі він поробив відомі висновки у своєму інтерв'ю. А коли п. Островський все те збиває, то Редакція „Політики“ називає це „легковаженням поважної теми“. Хто тут поважну тему злегковажив?!

Або такий уступ з інтерв'ю п. Борковського:

„Основною метою нашої політики на всіх окраїнних провінціях повинно бути: втримати їх для польської держави. До того треба витворити якнайбільші психічні ріжниці між нашим східним сусідом та окраїнними провінціями. Понад 150-літне співжиття з російською державністю витворило велику психічну подібність між Волинню і властивою Росією. Навіть якщо на румовищах сьогоднішнього СССР повстане колись незалежна Україна, то буде важна справа, щоб Волинь під оглядом психічного й культурного типу якнайбільше від неї ріжнився. Це велика частина так званої польської місії на сході“.

Здається нам, що думка цього уступу ясна, як сонце. Що значить, щоб Волинь під оглядом психічного й культурного типу якнайбільше ріжнилася від тієї частини українського народу, що живе за теперішним польським кордоном. Чи не значить те, що Волинь треба приєднати до іншого психічного й культурного типу. Чи п. Островський не мав рації, коли писав: „Отже витворення іншої психіки — це та сама, лише замаскована фразеольогією, асиміляція“.

Тому наведена редакційна замітка „Політики“ що-найменше дивна. Її появу можемо собі пояснити хіба тим, що писав її хтось, що зло-

---

МАВРИКІЙ ЙОКАЙ. 4

Двобій.

Зі завзятої боротьби, що тривала аж до ночі, спасся дивним способом тільки сам Кондай. Скочив на коні у рибник і щасливо переплив його. Потім з другої сторони дивився, як його товариші падуть на землю мертві. Декотрі з них пробували наслідувати його вчинок: переплисти рибник. Але дно було заросле водоростями. Тільки один із них дістався аж до другого берега. Був це довгоногий його вальонський товариш; але ледви наблизився до берега, його кінь заплутався в густій водяній рістні саму, що його проковтнув. Але вояк ще довго борсався в багні, поки багно не обліпило його ноги і не затягнуло глибоко під воду. Потопаючи кричав, щоб його проводир поміг йому. Колиб він був кинув йому свій шкіряний пояс, може був би його витягнув з багна. Але Кондай цього не зробив й побачивши, що брудна вода покрила його голову, відійшов. Останнього товариша вже не було; всі згинули. Він сам був тепер єдиним власником того вкраденого міліону, тих возів наповнених сріблом. Не влучила його куля ні вістря меча. Вертався домів, наче щасливий вояк, зискавши славу і везучи зі собою багатство.

* * *

Довга семилітня війна пруського короля закінчилась миром в губертськім замку дня 15. лютого 1763 р. Вона почалась була битвою біля Лобозіц 1. жовтня 1756 р. Все спочивало тепер на своїх лаврах та відзнаках.

Зруйновані німецькі села знову відбудувались; залишена угорська пуста знову ожила. На просторі між Дунаєм і Тисою випасувались стада худоби, овець та табуни диких коней. А коли хтось опинився рано-раненько на безкрайних берегах і аж до пізнього вечора їхав на коні, і також другого дня від ранку знову до ночі, і питався пастухів, чия це худоба, вівці та коні, діставав два дні завсіди ту саму відповідь:

— Це Його Ексцеленції, ґрафа Ґабора Кондая.

Отже ґраф! Так, ґраф — це той господар, що володіє над берегами від однієї ріки аж до другої.

В тих часах в Угорщині легко можна було придбати землю. Трицять років не було у маєтку жадного порядку. Частина власників підчас війни виселилась і хто як ясноволосий парубок відійшов в р. 1733, а за трицять років вернувся як сивоволосий старець, той мусів довго шукати свідків, що потвердилиб його ідентичність. Потім мусів шукати священичих капітул, що були сторожами його власности, коли їх не знищив ворог. З ріжних родин вернулись тільки внуки, що тільки з оповідань знали, що ця пуста і той маєток колись належав їхнім батькам. Тепер власником був інший, могутній пан, з яким судитись було тяжко. Хто був сильніший, той міг стати власником. Маєток знаних ребеліянтів забрала держава й обдаровувала ними вояків вірних короні і тих, що визначились у війні. У далеких країнах народжені сини батьків, що не послухали суддів, втратили, як їхні наслідники, свої маєтки, яких ніколи і не бачили. Пусту в розмірі десять тисяч гектарів вимінювали за кожух з куниці, підшитий шовком. А коли таки зявлявся чоловік, що свого права боронив і що не хотів уступитись з дороги перед розпаношеним паном, то мусів зазнавати багато прикрощів і гніву, мусів витерпіти багато переслідувань. Підчас полювання його озимину толочили, його пастухів убивали, його полеві будинки палили, його самого засуджували, майно забирали й переслідували так, що накінець зі спадщини яку дістав від своїх предків, утікав, а майно своє залишав сильному панові, що в середині величезних маєтків, наче малий король, жив на Чатардськім замку.

Цей замок був зразком французького будівничого стилю зі статуями й вежами; віднаки й залізні крати були позолочені, кожні двері з різьбленого дерева, кожен килим із шовку, а стеля чудово розмальована наче якийсь храм. На гостей не чекав уже чорний хліб та чорна редьква, але завсіди накритий стіл та завсіди повні комори. Замок був місцем сходин для всіх веселих товаришів половини держави.

Її ексцеленція королева задумала приборкати дикого героя. Вона вже раніш своєю щедрістю засипувала його; бож він був полковник, ґраф та рицар ордену войовників.

Ґабора Кондая покликали до Відня. Він дістав титул „ексцеленція“, став державним угорським бароном. Не залишалось нічого більше, як оженити його.

Він властиво не був великим приятелем жіночого роду. Жінка була для нього, наче склянка: коли ти випорожнив її, кинь нею об землю! Герой Ґабор не любив з одної склянки часто пити!

Але королева Марія Терезія була великою чародійкою в цім фаху. Вона сплела тоді багато шлюбів між уграми та німцями. Збунтованого льва звязала золотою обручкою і шовковим волоссям. Він зломав залізо, але дав зловитись у ці ніжні кайдани.

На королівськім дворі находилась чудова княжа дочка, внучка старої родини з роду Тифенбергів, з материнської сторони споріднений з Ковніцем. Була це княжна Аґата. Була це клясична красуня, як статуя, голівка, про створення якої мабуть сам Створитель подбав, щоб могли висловлюватись прихильно про велике мистецтво. Не хибувало їй нічого, тільки життя. Княжна була гарною маскою, що не мала спільного звязку зі зверхнім світом. Не кохала, не ненавиділа, не нудилась; тільки радувалась.

На тій красі вже багато мотилів обпалило собі крила. Чому також Ґабор Кондай не міг би осмілити свого погляду?

Королева бажала собі, щоб з них була подружня пара. Ця чудова дівчина подобалась Кондаєві, і також йому подобалась корона воєводи над подвійним гербом. Княжна Аґата не сказала „так“, не сказала „ні“, не радувалась, ані не плакала. Дарунки жениха не розяснили її погляду, діяманти та перли не розяснили її об-

вжив підписом Редакції, хтось, що не прочитав вкслід статті п. Островського, або її не зрозумів у цілости так, як не зрозумів того місця з „фавною". Це характеризує цю „редакційну" замітку „Політики" і тому ми це докладно наведемо.

Навівши слова п. Борковського з його інтервю, що волинська українська інтелігенція не боїться національної асиміляції від Польщі, п. Островський так писав:

„Слушно, українська інтелігенція без різниці напрямків не боїться асиміляції. Бо хтож би боявся маняка, який плянував би спинити життя волинської фльори чи фавни. А хіба свідомий нарід, що просто пре до життя із самої землі Волині, политої кровю, зрошеної кістками і слізми багатьох поколінь, зачарованої її піснями й найглибшими та найсильнішими почуттями — хіба такий нарід Волині не сильніший за її фльору та фавну".

Навіть поверховний читач зрозуміє, що тут автор говорить про справжню фльору і фавну Волині і твердить, що як волинської фльори і фавни ніхто зі звичайних людей не зміг би змінити на іншу, то тимбільше ніхто не може змінити українського народу на Волині на якийсь інший нарід. Думка ясна! А Редакція „Політики" — правда — мимоходом зазначує, що п. Островський називає мешканців Волині не інакше, як „фавною" тієї країни. Чи це поважно? І як це виглядає, коли хтось на підставі своєї помилки ще й глузує собі з другого, що буцімто в „Ділі" канікула. А що-ж ми повинні сказати?

Щодо п. Борковського, якого ми все цінили й поважали, то ми вірили і хочемо далі вірити, що він є противником асиміляції. Але що в „Політиці" від якогось часу щось псується — це очевидне".

Що писало „Діло" 50 років тому.

Субота, 28 (16) липня 1888.

„ДАРМА ГОВОРИТИ ПРО БРАТНЮ ЛЮБОВ".

Посол до львівського сойму кн. Юрій Чарторийський на вічу у Перемишлі заявив між іншим, що не можна говорити про якунебудь угоду з русинами. „Може був час — казав він — що це було можливе; може знову такий час прийде. Поки що нема певновласних сторін, тобто між русинами нема партії, з якою можна би пактувати у пересвідченні, що той пакт признає більшість тих, що признаються до руської національности. Не менше треба сумніватися, чи таку угоду, заключену ґрупою поляків, затвердила би і наша більшість. Дарма також говорити про братню любов і подібні сентименти, коли в політиці треба глядіти на речі холодно й розумно".

У дальшій промові кн. Чарторийський сказав, що не бере української (руської) справи, як цілости, але окремо кожну справу в міру того, як вона стоїть на денному порядку, і бажає полагодити її предметово, згідно з правом і справедливістю. Тому він голосував і за українськими народніми школами по містах і за українською ґімназією у Перемишлі, бо уважає, що сойм повинен підтримувати справедливі домагання русинів.

„РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ" ҐАЛИЦЬКОЇ РУСИ.

„На торжество до Києва виїхали зі Львова пп. Марков, рдактор „Червоной Руси", Мончаловський, редактор „Страхопуда" і колишні три редактори „Мира": Іван Ем. Левицький, д-р Клим Ганкевич і Вол. Луцик. Репрезентація Галицької Руси — дуже поважна".

СМЕРТЬ ҐЕНЕРАЛ-ҐУБЕРНАТОРА ПІДЧАС ЮВИЛЕЙНОГО СВЯТА.

Київ, 27. липня. Підчас ювилейного торжества київський ґенерал-ґубернатор Дрентельн погиб на коні, ражений апоплексією й упав бездушний на землю. Можна уявити собі враження, які той страшний факт викликав серед учасників і неучасників торжества.

Поляк про східно-галицьке село.

З височини польського уряду виходять в останньому часі розпорядки й заклики, що м. і. торкаються зовнішнього вигляду села. Про відомий розпорядок у справі перемальовування парканів і плотів редакції польських та українських часописів доволі широко розводилися, не жалуючи чорнила та місця. Зате менше відомий серед широких громадських кол заклик до збирання датків на памятники, які малиб станути по селах у честь заслужених для польської справи людей. Цій справі присвячує у „Веку Новім" з 27. ц. м. якийсь непідписаний автор такі уваги:

„Якщоб уряд умів вслухатись у дійсний живчик суспільного організму, відчув би безмір **шарпанини й борикання**, що є змістом істнування сорок тисяч громадян. Колиб він у перший ліпший ярмарковий день подивився не на плоти повітового містечка, але заглянув в очі громадян, що глотяться у сінях **податкового уряду**, то відкрив би стільки траґедій, що безсумнівно відкликав би неодин обіжник. Та чи тільки сіни податкового уряду віддзеркалюють нам настрої суспільности?

„Вертаючся з засідання громадської ради східно-галицького села. Як червона нитка тягнеться через наради: нестатки, хвороби, недостача засобів. Школи нема. Доріг нема. Ті, що є, навіть так звані повітові — це рекорд ям і трясовиння, це дорога, де навіть корови, вертаючися з пасовиська, мусять іти гусакомровом. Це час сінокосів. Сотки й сотки морґів млак чекають на осушення. Міжтим селянин, роздягнений до нага, косить у воді, складає копиці у воді, потім запрягає коні, витягає перемоклі копиці на вищий терен, розкидає ці копиці, пересушує сіно, знову робить з нього копиці, а коли їх сонце осушить, звозить счорнілі стебла додому — на підстілку. І він має мати охайні оселі, великі вікна, цвіти, фіранки, мурований комин, замість курного вогнища, має мати здорові легені, незаражених чахоткою нащадків і годящу огорожу? **Він має зложити датток на памятник?**

„Ні він, ні його сусід, ні той третій і четвертий, не зроблять цього. Не зі злої волі, але просто тому, що їм, притолоченим тягарем щоденної журби і клопотів, недостає зрозуміння для чого іншого, як для гнітучого тягару життя. А потім — хочаб памятники повстали на селі. Чи вибір героя, що йому мав би бути присвячений памятник на селі — нпр. у громаді з польською меншиною — не викличе пристрастей і не розпутає аґітації? Чи відмовимо меншостям права почитати їхніх героїв, чи таки поставимо на своїм і тільки своїм памятник виставимо? Скільки громад з польською меншиною, стільки розогнення, стільки живлового антаґонізму й у висліді — стільки збільшеного роздвоєння. Не мішаймо памяти наших героїв, що живуть у наших серцях, до цих конфліктів! Цим не довершимо двигнення Польщі вгору. Не зробимо цього ні приказом відновлювати фасади, ні закликом творити памятники серіями".

Ґалицьке село — безконечна тема. Для одних воно справа експериментів, для других зміст траґедії. Навіть польський автор, що знає село, має сумління і почуття людяности, не може стриматися з критичними увагами.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

личчя, але також і не затьмили. Ґабор просив її, щоб на шлюбну присягу перед вівтарем убрала той один ковток, до якого хибувало йому другого. Була в ній чорна перла, що мабуть була чарівна. Вона приняла й носила її в день шлюбу. А коли стояли перед вівтарем — сама королева була присутня — не повторила невіста ані однієї букви з формули присяги, хоч сам угорський архиєпископ у храмі святого Степана давав шлюб; а коли питався: „Чи любиш свого мужа?", мусіла сама королева замість невісти відповісти: „Очевидно, що любить його, якже моглоб бути інакше!" Їх Ексцеленція мусів примусити наречену клякнути біля мужа, коли єпископ давав благословення.

Але таки все було впорядку, шлюб закінчився, і Кондай привів свою гарну дружину домів, на чатардський замок. По році Ґабор Кондай вислав одного післанця до її ексцеленції до Відня, щоб довідатись, чи володарка дозволить, щоб його первородний син у честь її коронного князя міг дістати імя Йосиф.

Королева не тільки дала свій дозвіл, але післала ще первородному дорогоцінний подарунок на хрестини і власноручно підписала ґратуляційний лист.

Ґрафиня Аґата, будучи ще в ліжку, призвала до себе одного дня свого чоловіка й обнявши його своїми гарними, наче алябастер, білими руками, сказала:

— Тепер признаюсь тобі, що я тебе кохаю; ти мій найдорогоцінніший скарб; обожаю тебе!

І при тім цілувала його стільки разів в обличчя й уста, що вистачило, щоб з людини став янгел, а з янгела знову чорт!

Княжна Аґата не кохала свого чоловіка, вона ненавиділа його, погорджувала ним. І признавшись йому, що кохає його, пригортаючи його до своїх грудей та цілуючи його, мстилась над ним без крихітки милосердя, як це тільки жінка вміє!... Бо-ж вона носила смерть в серцю! Знала, що не переживе того дня і тому хотіла залишити в розпуці свого мужа над її труною.

Але Кондай по цім признанні почував себе в семім небі. Уявляв собі, що він божок; бачив якусь перемогу в своїм опяненім мізку: перемогу над людською й надлюдською міццю! Було це тільки опяніння і воно тривало аж до вечора. А ввечір приготовив його лікар на те, що мусить очікувати найгіршого: ґрафиня вмре!

Габор Кондай хотів по цих словах лікаря задушити; але опісля кинувся перед ним навколішки. Але лікар не міг вже нічого зробити.

— Бог милосерний, — сказав — а людина не може вже помогти.

Кондай побіг до кімнати жінки; але вона вже не пізнавала його, боролась зі смертю.

Кондай не міг цього перенести, не міг слухати того смертельного хропіння, не міг дивитись на скривлене з болю обличчя. Побіг до своєї збройниці й слугам заявив, що хто його двері отворить з вісткою про смерть ґрафині, того він застрілить.

А що він обіцяв, то виконував. Пістолет завсіди лежав на його столі.

Другого дня мусів хтось таки передати йому цю вістку. Але ніхто не відважувався. Накінець зголосився циган, що якнеяк, а піде звістити пана.

Не треба було його будити, бо пан цілу ніч не спав.

— Ну, що? — крикнув Кондай на цигана, що появився в дверях.

— Приходжу від ґрафині.

— Ти бачив її?

— Я її бачив, але вона не бачила мене.

— У м е р л а? — крикнув тоді пан.

— Ну, нехай шановний пан сам стрілить собі у голову, — сказав циган, — бо ваша екселенція сказала те слово, не я.

Гарна пані справді умерла. Відчув Кондай уперше в той день, що крізь його серце щось перейшло, наче гострий ніж; повний розпуки, що бачить перед собою трупа дружини, що сказала йому: „кохаю тебе!"

Але таки ніхто не смів бачити, що його боліло.

Адже залишилося по померщій єство, якому вона передала всю свою любов: дитя! Воно було таке гарне, як його мати, з такими самими великими блакитними очима і з таким золотобарвним волоссям.

По похороні матері Кондай цілі дні перебував біля свого дитяти. Няня говорила, що дитина — маленький янгол.

— Янгол! — пробурмотів бабтько. — Не хочу виховувати для неба янгола. Мій син мусить бути такий як я. Правда ти малий пустунчику?

І дитя усміхалось.

Але одного разу пістунка сказала ґрафові, що з малого ґрафа Йосифа таки буде янгол. Болить його в горлі і...

Це рогнівало ґрафа. Покликав до себе лікаря.

— Мій син смертельно хорий, — сказав голосом, тремким зі зворушення. — Тут на столі є скринька золота, а біля неї лежить набитий пістолет. Коли виздоровите мого сина — ваше золото; коли вмре, підете і ви за ним.

Лікар дуже радо хотів би утекти перед цим „або-або", але не пустили його. Сторожили його наче полоненого. Не мав ні вдень, ні вночі спокою.

Але також і батько дитини не мав спокою. Проходжувався удень і вночі по своїх великих кімнатах. Коли сів, або коли ляг, не давало йому це спокою. Мусів і то пережити, який як гострий ніж у серце, коли кохана дитина лежала у смертельній хворобі!

Третього дня опівночі сказав йому лікар, також блідий, щоб опанував свій гнів, бо у хворобі дитини настав рішальний момент. Можливо, що за годину вона буде вже мертва.

Кондай проклинав.

— О, пане, радше моліться! — шептав лікар.

— Молитись? — крикнув магнат і побіг до своєї збройниці. Лікар втік і замкнувся в кімнаті.

— Але Кондай зірвав два пістолети і з непокритою головою, напів одягнений, побіг з дому до парку, а за ним челядь. (Далі буде.)

З природи і життя.

СОНЦЕ І ВОДА В ЛІТІ.

Літо — це пора сонця та води. Тоді в людині відживає первісна туга за цими двома джерелами сили і здоровля і кожний не може дочекатися тої хвилини, коли нарешті зможе цілий день купатися у ріці, сполоскувати себе під рвучким водопадом чи дати себе пірвати хвилям моря.

Звичайно буває так, що пересічний міщух ледви приїде на літнище, вже того самого дня біжить над ріку, щоб якнайскоріше передати своє тіло в обійми сонця та води і нагородити собі за той час, коли мусів за тими життєдайними стихіями природи тільки тужити. Такого міщуха найдемо того самого дня чи на другий день по приїзді на пляжі, де він не дарує одної хвилини сонця; він прагне відразу на літнищі стягнути на себе всі промені сонця, все здоровля і силу занедбане за цілий рік.

Зате на другий день даремне шукатимемо за тим нашим знайомим на пляжі чи на надбережних скалах. Аматор сонця лежить дома на ліжку, перевертається збоку на бік, бо шкіра пече його як вогонь, і нещасний не може найти собі місця. І так замісць приємности, минають йому дні у болях. По кількох днях наш знайомий виглядає невесело. Шкіра лущиться з нього цілими платами, свербить його і він дряпається.

Цей невеселий образок зовсім нерідкий. Таке буває з великою частиною нерозсудливих аматорів сонця, яке замість допомогти їм, стає для них шкідливе, а то і небезпечне. Причиною є тут наглий, сильний вплив соняшніх світлянотеплових променів на білу неприготовану до оборони людську шкіру.

Оборона перед сонцем.

Найліпшу забезпеку проти шкідливого ділання соняшних променів на людську шкіру, витворює сама-ж шкіра. Це бронзовий барвник шкіри т. зв. **мелянін**, що твориться у горішніх верствах шкірних клітин під впливом сонця. Тим то у країнах, де багато сонця люди мають темнішу барву шкіри, багатшу на мелянін, як ось смагляві мешканці полудневої Европи чи мурини в гарячих краях.

Другий спосіб проти шкідливого впливу соняшніх променів **розумно підготовляти шкіру на вплив сонця.** Треба, щоб шкіра поволі до нього звикала. Першого дня не треба насвітлювати тіла довше ніж 10-15 мінут; кожного дальшого дня на 5 мін. довше перебувати на сонці так, щоб по тижневі бути годину денно на сонці. При цьому треба ввесь час змінятн положення тіла, і не виставляти на діяння сонця лише одну частину тіла. Голову треба накрити капелюхом, найліпше білим чи парасолькою. Треба також взяти під увагу, що в горах промені сонця ділають сильніше ніж на долах, і тому в горах треба бути обережнішим.

Запалення шкіри.

Хто не зважає на те, щоб шкіра поволі звикала до соняшних променів, той спричиняє її **запалення.** Звичайно в першій хвилині не відчуваємо його; щойно вернувшися додому наша шкіра червоніє і болить, навіть від дотику сорочки. В таких випадках треба покривати шкіру вазеліною чи спеціяльною прохолодною мастю, яку приписує лікар. Спеціяльно бльондини мають шкіру дуже вражливу на сонце, яка навіть від короткого **перебування на сонці переходить у** запальний стан. Коли запалення дуже сильне, тоді треба на шкіру прикладати оклади з оливяної чи квасної води і покривати її мастю, коли болі вже щезнуть.

Сонце не для кожного!

Принялося так, що соняшних купелів вживає кожний, хто тільки забагне. Люди вірять свято, що сонце лікує всі хвороби, „витягає" схорінпя з усяких орґанів тіла, і тому надія на такий цілющий вплив сонця каже кожному насвітлюватись якнайінтенсивніше. Одначе не кожному вільно вживати соняшних купелів!

В першу чергу хворі **на серце** повинні уникати соняшних купелів, бо вони збільшають тиск крови і примушують серце до більшої праці. Також старші особи зі **склерозою** (звапн'нням) кровоносних судин мусять оминати сонця. Знаємо навіть випадки чи бодай появу поражень у таких осіб. Таксамо **анемічні** з ослабленою акцією серця особи повинні радше оминати соняшних купелів, або бодай вживати їх обережно і то за дозволом і під контролею лікаря.

Одначе може найбільше обережні при соняшних купелях повинні бути **хворі на сухоти.** Спеціяльно при розвинених уже сухотах з гарячкою, сильним кашлем і густими плювками, особи сильно ослаблені зі швидким пульсом повинні взагалі уникати сонця. Зате при старих сухотах, безгарячкових, пригоєних можна виґріватися на сонці дуже обережно.

Цілющий вплив холодної води.

Мало є таких приємних станів, як почування відсвіження коли в гарячу літню днину знеможені спекою кидаємося в обійми холодної води. Людина оживає тоді та вискакує з води весела і здібна до праці. Правда орґанізм позбувається надміру тепла, нагромаджуваного в тілі і природним способом від почення, але при тому процесі само почення вимагає від тіла стільки енерґії, що тоді приходить втома.

Багато простіше прохолоджувати тіло холодною купіллю. Найздоровіший для орґанізму є рух у воді; людина не повинна стояти в однім місці, лише порушатись, найліпше плавати. Найздоровіша є коротка купіль, довша вже нездорова.

Таксамо як соняшніх купелів, так і водних не кожний може вживати. Передовсім не вільно вживати їх **хворим на серце,** бо це може загрожувати навіть наглою смертю. Знані є випадки смерти від наглого напливу крови зі звужених кровоносних судин шкіри до середини тіла. Те нагле переміщення великої маси крови обтяжує хворе серце, що може його не витримати. Серце перестає корчитися і наступає нагла смерть. Таксамо повинні бути обережні при використуванні водних купелів особи хворі на сухоти, ревматизм, ісхіяс і всякі невральґії. Особи дуже змучені нпр. довгим виснажливим маршем теж не повинні кидатися нагло у воду. Треба наперед прохолонути, а потім щойно ввійти до води. Взагалі заки хто ввійде до води повинен раніше обмити тіло чи пірнути лагідно, щоб тіло звикло до зміни температури.

Таким чином можна витягнути з літнього сонця та води якнайбільше користи і оминути неприємних і шкідливих для здоровля випадків.

Лікар Б. Г-й.

Як їсти овочі?

Овочі — це одні з найцінніших дарів літа. Саме почалася пора, коли на ринках і в крамницях появилися і ще більше появляться цілі гори овочів. Овочі — це дуже здорова їжа, головно сирі, в яких більше здорових складників, ніж в овочах варених (нпр. вітаміни). Однак сирі овочі можуть їсти тільки особи зі здоровим шлунком і кишками, зате варені овочі чи компоти приносять навіть хворим особам, старшим та ослабленим.

Овочі, що їх хочемо їсти сирими, мусять бути дозрілі. Заки почнемо їх їсти, найліпше їх докладно обмити і то найліпше гарячою водою. Щоб пізніше овочі не лежали довго у шлунку, треба їх докладно погризти і перемішати в роті зі слиною, що має велику ролю при травленні овочів (слина розкладає цукор, якого багато в овочах).

Таксамо треба вважати, щоб не їсти забагато овочів. Зараз по з'їдженню овочів не можна пити води, хіба найбільше один ковток, бо від більшої кількости води частини овочів у шлунку і кишках пучнявіють і викликують прикрі болі та шлунково-кишкові корчі.

Найздоровіше споживати овочі по іншій їжі на „дессер", себто по сніданку і обіді, підвечірку чи вечері. Вийнятком є тут такі овочі як нпр. помаранчі, з яких пемо сік чи інші овочеві соки. Пиття помаранчевого соку є дуже поширене в деяких краях нпр. в Америці, де тамошні пані відкрили, що помаранчевий сік перед сніданням щоденно вживаний впливає дуже корисно на гарну церу.

Як вже згадано, особи що мають вражливий шлунок чи кишки (катар кишок, затяжний катар шлунка) не повинні їсти сирих овочів; зате цілком стравними для них є овочі в соках, компотах і т. п.

З чудес техніки.

Ще в травні 1936 р. пустили в рух у Зл. Д. П. Америки поїзд з льокомотивою-велитнем мотором сили 1200 КМ. З початком 1937 р. американцям і такого дива було замало і вони випустили ще сильнішу льокомотиву з трьома моторами, що мали разом 3000 механічних коней. Цього року на відтинку Нюйорк-Шікаґо урухомили найбільшу і найсильнішу льокомотиву світа, що має мотор дієслево-електричний. Вона складається з трьох злучених в одну льокомотив з шістьома моторами, що разом мають 5400 мех. коней і має ще крім цього додатковий мотор сили 1200 МК. Ця льокомотива-велитень довга на 65 м. (!). До неї причіплено 14 ваґонів аеродинамічної будови, щоб тертя і опір повітря були якнайменші. В той спосіб стараються американці скоротити якнайбільше час подорожі, тоді як у нас античні паровози-самовари цілими годинами тягнуться нудно навіть до близької місцевости.

СЛИНА ТА ІНТЕЛІҐЕНЦІЯ.

Слина з рота людини під оглядом хемічним діє як основа (нпр. луг), тоді як шлунковий сік має квасний характер. Російський психольоґ Блонський дослідив, що хемічний характер слини підлягає невпинним змінам за час життя і розвитку людини. Він досліджував слину в багатьох хлопців та дівчат, в яких рівночасно досліджував духовий розвиток. Показалося, що ті діти, яких слина була більше лугувата стояли вище інтелектуально від своїх ровесників. Лугуватість слини зростала також підчас збільшеного умового зусилля, нпр. при розвязуванні усяких поставлених дітям питань.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Лінивство чи байдужність?

СПРАВА ФУТБОЛЬНИХ СУДДІВ

Майже на кожному кроці чуємо нарікання наших футболістів, провідників дружин та широких кол спортової публики на „сторонничість суддів" підчас футбольних, зокрема мистецьких змагань. Ці нарікання стали вже правилом і таким чином змагуни чи провідники дружин намагаються найчастіше виправдати невдачі на зеленій мураві. Все і всюди винен суддя. Очевидно — так воно не є. Але справа спортових суддів стає у нас, головно тепер, напередодні нового футбольного сезону, знову гостро актуальна.

Тут хочемо звернути увагу на дивний і нічим неоправданий факт, що українських спортових суддів майже нема, бо тих кількох суддів, що мають змогу і право суддювати важніші футбольні змагання, рішуче за мало у відношенні до скількости й сили українських клюбів Це явище наскрізь ненормальне і його треба якнайшвидше змінити на краще.

Адже метчі львівської Окружної Ліги можуть суддювати лише: інж. Хомишинець зі Стрия і проф. Романець із Перемишля. А-клясові й поважніші товариські метчі суддює ще проф. Хичій із Перемишля. Колиж до цих трьох суддів додамо ще двох-трьох суддів із Перемишля і може одного-двох із Тернополя, то вичерпаємо вже листу українських футбольних суддів. Львів — найважніший і найсильніший осередок українського футбольного життя — **не має дослівно ніодного свого судді!** Таким чином метчі України та інших українських дружин суддюють завжди лиш судді поляки або жиди. І хоч претенсії української публики та змагунів до тих суддів не все оправдані, проте годі сподіватися, щоб чужий суддя був завжди у важних вирішних метчах наскрізь обективний. Бож у таких метчах, крім всякого роду натиску на суддів, крім нездорового явища „натягання" і „фабрикування" вислідів, чималу ролю грає теж і своєрідний сентимент до власних чи близьких дружин. А таким сентиментом кермуються судді поляки чи жиди доволі часто.

Чи є на це рада? Очевидно, що є. Одначе це не такі засоби, як їх уживає частина нашої публики, невдоволена майже усіма рішеннями футбольних суддів, бо некультурні вигуки, прізвища, погрози-терроризування і т. д. не лиш не дають ніяких успіхів, але найчастіше можуть ще пошкодити українському клюбові. На поправу відносин у суддівських справах є лиш одна рада: **якнайбільше число футбольних суддів-українців.**

Та щоб цих рядків не пояснював собі хтось мильно, **замітимо**, що судді українці не потребують зовсім виявляти підчас виконування суддівських функцій на грищі своєрідного сентименту до української дружини. **Ні, вони повинні бути лиш строго обективні.** Це зєднає їм не тільки признання серед своїх, але й серед чужих і авторитет українських суддів буде тоді **такий сильний, що його не зможуть підважити ніякі злобні зазіхання.**

Всі ці міркування лиш на випадок... як будуть українські футбольні судді. А покищо знаємо, що навіть серед членів львівських клюбів важко було недавно знайти людей, які хотілиб перейти курс кандидатів на суддів, що його недавно орґанізувала львівська округа. Невже серед маси цих молодих людей, що вигукували підчас метчів, виявляючи при тім іноді крайню ігноранцію правил і приписів гри, не знайдеться хоч кільканадцятьох людей, що не полінувались би познайомитись основніше з футбольними правилами? Віримо, що така мінімальна скількість таки може знайдеться і на цих людей упаде почесний обовязок виповнити цю занедбану прогалину в ділянці спортових суддів та працювати справді для добра і доброї слави українського спорту.

Р. С.

ВІДКЛИКАННЯ МЕТЧУ СЯН — ТШЛ.

В мин. суботу ввечорі дістала львівська футбольна округа й оба заінтересовані клюби повідомлення львівського Городського Староства про заборону змагань за вхід до Окр. Ліги в неділю 24. липня. Свого рішення Городське староство не умотивувало, але є зовсім ясно, що воно зробило це з уваги на публичну безпеку, чого такий „господар", як ТШЛ, не міг ґарантувати.

В недільних пополудневих годинах плили зі всіх усюдів на Левандівку маси народу, що не знав нічого про заборону і відкликання змагань. Між подорожними, у 80 відсотках нашими людьми, було багато таких, що відбули дуже далеку дорогу пішки. Обраховують, що число подорожних доходило до 3 тисяч осіб.

Коли і де відбудеться відкликаний метч Сян—ТШЛ, покищо не відомо. Мабуть у неділю 31. липня ц. р. Вістки про це своєчасно подамо.

ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШУ.

Турнір 4-ох дружин за чашу Стрия.

В неділю 24. ц. м. почався у Стрию футбольний турнір за чашу Стрия, що триватиме три тижні. В турнірі беруть участь: Скала, Погонь І. Б., Стрийщина і РКС. Турнір відбувається пунктовою системою, без реваншів.

Скала — Погонь І. Б. 3:2 (2:2). Наша дружина заграла дуже амбітно і без таких провінціональних атрибутів, як „дивання" й еґоїстичне возіння з метом. На цьому скористала сама гра, що була гарна для ока і продуктивна. Ворота для нашої дружини стріляли: Павлічка (2) і Малецький. Суддював Кручковський. До цих змагань виступила наша дружина в складі: Малецький, Єлій, Дерекко; Шевчук, Мочульський, Котурбач; Улицький, Малецький, Павлічка, Заплатинський, Гороховинка.

Другий метч **Стрийщина — РКС** 4:0, був повалом слабої гри обидвох дружин.

ТУРНІР ЗА ЧАШУ ЗОЛОЧЕВА.

ЗОЛОЧІВ. **Русалка — ОРБ 2:2 (0:1).** Змагання за чашу Золочева. В табелі веде ОРБ (4 пкт.), 2) Русалка (3 пкт.), 3) Явіна (1 пкт.) і ЖТҐЕ (0 пкт.).

* * *

КАМІНКА СТРУМИЛОВА. **Буг — Стріла (Жовква) 4:2 (1:0).** Наша дружина грала добре, але без щастя.

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

КРАКІВ. **Гарбарня — Чорні 5:1 (2:0).** Чорні були рівнорядною дружиною лише в перших хвилинах гри і на початку другої половини. Єдині ворота для Чорних стріляв Журковський.

СТАНИСЛАВІВ. **Ревера — Домб 2:2 (1:1).** Дуже цікава гра. Домб був дружиною швидшою і кондиційно кращою.

ВАРШАВА. **Туристи (Лодзь) — Леґія 4:1 (2:1).**
ПОЗНАНЬ. **Ґриф (Торунь) — Леґія 3:3 (2:1).**
ЛЮБЛИН. **Унія — РКС (Заґлембє) 3:3 (2:2).**
ВИЛЬНО. **ВКС (Гродно) — Маккабі 1:0 (1:0).**
ЛУЦЬК. **ПКС — Погонь (Берестя) 3:1 (1:0).**

В І. групі ведуть Туристи (3 гри, 6:0), в групі ІІ. Леґія (Познань) (2, 3:1), в групі ІІІ. Гарбарня (3, 4:2), в групі IV. ПКС (Луцьк) (3, 4:2).

ЗА ВХІД ДО А-КЛЯСИ.

НАДВІРНА: **Бескид—Сьвіт (Монастириська) 3:3 (2:1).** Наша дружина вела майже до кінця змагань 3:2, але суддя п. Євонюк волів нерішену і поміг Сьвітові вивезти з Надвірної один пункт. Ворота для нашої дружини стріляли Богайчук, Полатайко і Зубаль. Після змагань прийшло до прикрих інцидентів та бійок.

У грах за вхід до стан. А-кляси веде Сьвіт перед Теспом (Калуш) і Бескидом.

Скала (Стрий) гратиме ще раз з дрогобицьким Туром.

Ми повідомляли вже наших читачів про дивачні практики на відплатному метчу Скала—Тур у Дрогобичі (1:3), який суддювали три судді зі свиставками. Тому, що така практика незгідна зі суддейськими правилами, Виділ Скали вніс протест до дрогобицької підокруги і до ВҐ і Д львівської округи. Львівський ВҐ і Д не приняв ще рішення в цій справі, але істнує загальна опінія, що згаданий метч Скала—Тур уневажнять і накажуть його повторити.

ЗА ВХІД ДО Б-КЛЯСИ.

Зоря (Львів) починає за тиждень гри за вхід до Б-кляси.

Після остаточної верифікації змагань та устійнення табелі двох груп львівської Ц-кляси визначено стрічі мистця групи І. — ЗОРІ (Львів) з мистцем групи ІІ. — СТШЕЛЬЦОМ (Перемишляни) на 31. липня ц. р. Метч цей відбудеться у Львові. Реванж — 7. серпня у Перемишлянах. Віримо, що наша львівська дружина вийде переможцем і здобуде заслужений аванс.

РІВНЕ: **Горинь—Стшелец (Дубно) 3:0 (1:0).** Перші фінальні змагання, розіграні 17. ц. м. за вхід до Б-кляси Волинської Округи з мистцем ІІ. групи Стшельцом з Дубна, вирішила одинацятка Горині у свою користь у гарному стилі 3:0 (1:0). Від першої хвилини гри Горинь накидає шалене темпо і майже повних 45 хв. не сходить з карного поля Стшельца. Дружина гостей почала грати брутально, головно залога. Друга половина почалася шаленим зривом нашого нападу. Під кінець ІІ-ої половини доходить до голосу Стшелец, але наша оборонна трійка була все на місці. Ворота стріляли Мозгов та Іллюк (2). До цих змагань виступила Горинь у такому складі: Тетеря, Крисюк—Ковуб; Мельничук—„Ковб"—Симоньчук; Іллюк — Мозгов — „Олесь" — Левицький — Саблій.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

СТАНИСЛАВІВ: **Ревера II.—Пролом 3:2 (1:1).** Ворота для Пролому стріляв Урсакий.

ДРОГОБИЧ: **Ватра II.—Нордіяг (Дрогобич) 5:4 (...).** Гарна перемога ІІ-ої дружини Ватри, в якій добре заграли Романяк у нападі і Грибович на середині помочі.

ДРОГОБИЧ: **Стшелец (Борислав)—Юнак (Дрогобич) 4:1 (2:1).** Змагання за чашу ПВ і ВФ покінчились сензаційною перемогою А-клясового Стшельца над лиговим Юнаком, що виступив у своєму повному складі. Гра на низькому рівні і дуже брутальна з обидвох сторін. Суддя п. Гальперн зі Стрия мусів виключити з гри Здобиляка (Юнак) і Ґуліча (Стшелец).

ПЕРЕМИШЛЬ: **Польна—РКС 3:1 (0:0).** Сензаційна перемога мистця В-кляси перемиської підокруги над лиговою робітничою дружиною зі Львова в товариському метчу. Суддя п. Матушек.

ТЕРНОПІЛЬ: **Єгуда—Леґіон 3:2 (0:2).** Змагання за мистецтво міста Тернополя.

СХІДНИЦЯ: **Кадімаг—Ґази 5:2 (1:1).** Заслужена перемога технічно кращої дружини Кадімагу.

ЗА ЧАШУ СЕРЕДУЩОЇ ЕВРОПИ.

Півфінальні змагання дали такі вислідн:
ТУРІНО: **Ювентус—Ференцварош 3:2 (2:1).**
ДЖЕНОВА: **Дженова—Славія 4:2 (2:1).**

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ ЗА МИСТЕЦТВО ЛЬВІВСЬКОЇ ОКР. ЛІГИ В ОСІННЬОМУ СЕЗОНІ 1938 Р.

Господарі на першому місці. Буквою Х означено переможець фіналу Сян—Т. Ш. Л.

14. серпня: Х — Польонія, Ресовія—Погонь І. Б., ВКС—Корона, РКС—Лехія.

21. серпня: Україна—Погонь І. Б., Корона—Гасмонея, Польонія—Лехія, Юнак—Ресовія, РКС—Погонь Стрий, ВКС—Х.

28. серпня: Лехія—Чорні, Ресовія—Україна, Гасмонея—ВКС, Польонія—Юнак, Х—Погонь Стрий, Корона—РКС.

4. вересня: Чорні—Х, **Україна—Погонь Стрий**, Погонь І. Б.—Гасмонея, Корона—Польонія, Лехія—Ресовія, **Юнак—РКС.**

11. вересня: Юнак—Чорні, **Польонія—Україна**, Погонь Стрий—Гасмонея, Погонь І. Б.—Корона, Ресовія, ВКС—Лехія.

18. вересня: Чорні—Україна, РКС—Гасмонея, Юнак, ВКС—Погонь І. Б., Лехія—Погонь Стрий, Ресовія—Корона.

25. вересня: РКС—Чорні, **Україна—ВКС**, Гасмонея—Польонія, Юнак—Корона, Погонь Стрий—Ресовія, Погонь І. Б.—Лехія.

2. жовтня: Польонія—Чорні, **Гасмонея—Україна**, Погонь І. Б.—Юнак, Погонь Стрий—Корона, РКС—Лехія—Х.

9. жовтня: Ресовія—Чорні, **Корона—Україна**, Х—Гасмонея, РКС—Погонь І. Б., Погонь Стрий—Польонія.

16. жовтня: Гасмонея—Чорні, **Україна—РКС**, Польонія—Ресовія, Корона—Лехія, Погонь І. Б.—Х, ВКС—Юнак.

23. жовтня: Чорні—Корона, Гасмонея—Х, ВКС—Польонія, Лехія—Юнак, Погонь Стрий—Погонь І. Б., РКС—Ресовія.

30. жовтня: Погонь І. Б.—Чорні, Польонія—РКС, Погонь Стрий—ВКС, Х—Корона, Лехія—Гасмонея, Ресовія—**Україна.**

6. листопада: Чорні—ВКС, Погонь І. Б.—Польонія, Юнак—Погонь Стрий, РКС—Х, Ресовія—Гасмонея, **Україна—Лехія.**

13. листопада: Погонь Стрий—Чорні, Ресовія—..., **Х—Україна.**

МОЛОДІ НАКОЛЕСНИКИ НА СТАРТІ БІГУ МИКОЛАЇВ—ЛЬВІВ.

31. липня відбудуться наколесницькі змагання ... ліценціонованих з участю всіх львівських клюбів на трасі Львів—Миколаїв—Львів (70 км.). У цьому бігу можуть стартувати також змагуни таких клюбів, що не належать до Державного Наколесницького Союзу, коли вони получать змагову карту („карта висьцігова"), разом із генераліями та заплатять 1 зол. ... Зголошуватись найдалі до 29. ц. м. на адресу: С. ... Львів, вул. Льва Сапіги 49, І. Вписове 1 зол.

Для пятьох перших змагунів призначено ... жетони і цінні нагороди.

Учасники цього бігу матимуть ... в бігу за чашу „Діла" і ф-ми Стефановича.

Сторінка без політики.

САМОДРУК.

З Америки вийде у світ новий апарат, який може змінити колись усю пресу та видавання книжок. Ним при помочі радія можна друкувати всі часописні новини. Перший такий апарат заведений у Ню порті у Зл. Державах кілька місяців тому. Тепер його уліпшили і він подібний до радієвої скриньки, коштує 35 дол. За годину той апарат друкує 1 м. 85 цм. рядків, фотографій або рисунків — це ще дуже мало. На те, щоб переписав цілий часопис потреба кілька годин, довше, ніж друкарська машина. Саме цю недостачу будуть старатися усунути.

Апарат назвали „Прінтінг" — себто друкування, можнаб його назвати самодруком. Його прилучають на ніч до радія, коли висильні апарати замовкають, і на другий день уранці власник апарату знаходить на свому столі задруковані сторінки з усіма новинами. Винахідники стараються найти спосіб, щоб можна теж передруковувати численні газетні ілюстрації. До тексту можна теж буде додавати готові рисунки. Так передруковані тексти складаються на маленькі томики з гарним письмом. Кошта друку мінімальні за папір та електричну енергію. З загальних вісток про винахід покищо не можемо уявити собі його праці ні далекосяжних наслідків, що рішать про всю техніку передачі новин, може і майбутніх бібліотек.

Азійське Монте Карльо.

Не цілих чотири години плавби кораблем з Гонконгу лежить острів Макао. Цей острів — найстаршою европейською оселею на Далекому Сході. Хоч европейців на острові нема тепер багато, всеж він має великий добробут. Макао доставляє цілому Далекому Сходові сірники, що їх виробляють китайські робітники у великих місцевих фабриках. Далі воно відоме є зі штучних вогнів, які виробляють китайські халупники, врешті його головним торговельним артикулом є опій, якого, правда, вивозити не вільно, а таки його вивозять. Та всі ті роди промислу бліднуть перед головним „фантаном", що з нього живе цілий острів.

Фантан — це дуже улюблена китайська газардова гра. Вона не вимагає ніякої інтеліґенції. Вистане уміти числити до 4-ох. Система гри фантану така, як і в Монте Карльо, себто, що банк усе виграє, але, що китайці найбільше загорілі грачі на світі, то ніщо їх не може відстрашити від гри. Багато, а то й просто тисячі людей приїздкає на острів, тимбільше, що в інших місцевостях газардові печери відчинені щойно ввечір, а в Макао біржа гри „працює" вже від ранку.

Хоч є там дуже багато кімнат і столиків у кожній кімнаті, то над печерою можна прочитати напис: „Дім гри переповнений, тому тимчасово зачинений". За столиками сидить ріжношерста публика: міліонери, плянтатори, купці і кулієи (китайські робітники) з передмістя, що ввесь свій денний заробіток кладуть на терези щастя. Коли кулієи програють свій заробіток, тоді вибігають на вулицю, жебрають від европейців кілька мідяків і знову біжать до касина пробувати щастя.

При фантанових столах за кілька хвилин пропадають великі маєтки. Від жовтих грачів бє якась неприємна сила, що наче злий дух заморочує всіх довкола. Неоден білий сідаючи за столик на кілька хвилин так під впливом настрою цих жовтих запалиться, що встає аж тоді, як усе програє. Часто жовті заманюють туди торговців зброї, які нераз програють там ціле своє майно.

Поміж грачами вештаються і такі люди, що ніколи не хвилюються, ані не пізнати по них запалу до гри. Це є „банкирі", які готові програному стати в пригоді, готові помогти, якщо програний згодиться стати шпигуном у користь Японії. Хоч китайці великі патріоти, трапляються випадки, що програвши у прикрій ситуації приймають оферти японського аґента.

Як у Монте Карльо таксамо в Макао сидять такі грачі, що записують кожний вислід гри. На основі даних ті маняки опрацьовують „неохибні системи", якими можна розбити банки, що більше: як за чверть години можна стати міліонером.

Є ще між грачами такий один, що не опрацьовує ніяких систем, а тільки записує обороти, з яких третю частину забирає до державної каси. Коли хто спробує обшахрувати уряд, тоді відбирають йому концесію. Концесію на салю гри видає португальський уряд.

Видно, що дохід державного скарбу з того джерела мусить бути дуже великий, бо в Макао слідно великий поступ ,багатство бє з усіх сторін. Державні будинки зовсім новочасні і гарні. Вулиці і тротуари чистенькі та гарні, а в місті працює навіть уряд суспільної опіки, чого ніде нема на Далекому Сході.

В останньому часі темпо життя в Макао значно пожвавіло. Багато є тут чужинців та китайських вояків, яким хочби й найдовший час швидко збігає при грі.

На кожнім кроці тут чути запах военного пороху. Є тут побічні роди „военного промислу" — нічні льокалі і коршми — які забирають воякам усе те, що вони привезли з поля бою або виграли.

Отой легкий зарібок оподаль военних теренів притягає сюди ріжної раси европейців з preріжними відтінями шкіри. І справді, неодин приїзджає сюди з леда чим, а виїзджає з набитими кишенями, та більшість із них тратить те все, що нераз довгими роками запрацювали.

Батьки і діти під прапор „Просвіти"!

З усіх кінців світа.

Анґлійська королева Єлисавета прийняла у себе французьких кравців і замовила в них деякі сукні.

Від 2. до 9. вересня у Кельні буде радити міжнародній конґрес фризієрів.

У Копенгагені вбіг у білий день до одної каварні бик. Усі гості розбіглися перелякані. Бик зірвався з ланцюга, коли його привезли кораблем.

На одному передмісті в Марсейль напали в білий день на банкового урядовця бандити, відобравши йому 100.000 фр.

В околиці німецького міста Ессен є село Гальтерн, де мешканці показують грушу, що вже двічі цього року заквітла і дала овочі, а тепер квітне втретє.

У Капштадті померла 70-літня Марія Сміт, яку всі вважали за дуже бідну, бо сусіди мусіли давати їй їсти. Тепер показується, що вона залишила 22.556 фунтів, окрім цього ріжні суми для своєї родини і для товариства охорони звірят і найцікавіше те, що вона все життя ненавиділа псів і котів.

—o—

На соняшну машину.

Бостонський міліонер д-р Годфрей Кабот жертвував 674.000 долярів технічному інститутові в м. Кеймбрідж (стейт Масачузетс), щоб робити досліди над методою, як можна соняшну енергію перетворити у таку, щоб її використати для ріжних практичних цілей. Досліди вже почалися; в них беруть участь визначні фізики, хеміки та електротехніки. Є надія що можна буде витворити енергію, яка вводитиме в рух ріжні машини і соняшне проміння перетворить на електрику. Запаси вугілля на землі обмежені, отже людство завчасу мусить думати про те, що буде з паливом, коли його не стане. Американцям не йде про те, щоб дорогим коштом перетворити соняшну енергію в якусь іншу, але щоб добута енергія була дешевша від дотеперішніх.

—o—

З ЛЬОНДОНСЬКОГО РУХУ.

Міська управа Льондону видала книж[ку], де зібрані ріжні дані про рух столиці. Мешкан[ців] вона має 8,233,942. Щодня там родить[ся] 56.000 дітей і вмирає 51.000 осіб, 120 осіб бер[е] шлюб, 17.000 осіб у рік попадає у поліційн[і] місаріяти за пянство. Довжина всіх льонд[он]ських вулиць 2.325 миль. На рік є у Льонд[оні] 187 дощевих днів і 42 мрячних.

—o—

БУДИЛЬНИК ДЛЯ НЕЖОНАТИХ САМОТ-НИКІВ.

Якийсь фабрикант із Фльоренції придум[ав] новий тип будильника. Цей будильник має ел[ек]тричну пружину, що діє дуже справно. На кіль[ка] хвилин перед тим, як він має дзвонити, пру[]жина натискає якийсь ґудзик получений з ... лом води, де починає кипіти вода потрібна до голення і для кави. З будильником звязаний теж млинок на каву, який автоматично почин[ає] молоти каву. Шкода, що винахідник не злу[чив] іще будильника з кріслом, де лежать ... щоб автоматично можна їх одягати і з ... яке чекає на самотного парубка перед дом[ом].

—o—

МОЖНА ВИГРАТИ ЖІНКУ НА ЛЬОТЕРІ[Ї].

В австралійському місті Вінтон пригото[в]ляють оригінальну льотерію, з якої дохід пр[и]значений на будову захисту для сиріт. Льо[си] купують тільки молодці, які хотять женит[ися]. Кожний льос коштує 20 фунтів. Головна ви[гра] — 20-літня місцева красуня, якої прізви[ще] тримає місцевий комітет у тайні. Хто здобу[де] головну вигру ожениться з дівчиною, яка з[го]дилася для добродійної цілі вийти заміж за невідомого їй кандидата. Дівчина — з доб[рої] родини, дуже доброї вдачі, гарна, а про ре[шту] довідається молодець пізніше. Тому, що таке подружжя нагадує по трохи льотерію, ... нічого дивного, як молода пара матиме ... більші несподіванки аж по шлюбі.

—o—

ПАМЯТНИК РИБИ.

Люди відкривали вже преріжні памят[ники]. Цікаві є памятники почтового голуба, пса, ви[на]хідника сира „Камембера". Тепер задумують по[]ставити памятник, який не буде подібний до жод[]кого памятника на цілому світі. В м. Літорія, ... побудували на осушених понтійських болот[ах], мають поставити памятник у честь риби. Ри[]ку, якій поставлять памятник мініятурної ве[ли]чини, спровадили італійці вже давно з Пів[ден]невої Америки, і вона на італійському ... віддала величезні послуги. Риба для якої ... є головною поживою. Крім того вона ... комарі-лярви, які розносять бацилі ма[лярії]. Вирізьблена риба на памятнику буде велика ... два метри, і зображуватиме момент, як ки[дає]ся на комаря, що розносить малярію. Мешкан[]ці міста Літорії задумують дуже святочно від[]крити цей памятник.

—o—

ЧИ БУДЕМО ІКАРАМИ?

Італійський капітан Люкаті з Фльо[ренції] придумати машину, завдяки якій можна ... літати в повітрі силою самих мязнів. Є ... ленький літак без мотору, дуже легень[кий], ... пропелером і педалами. Пропелер робить ... оборотів на мінуту. З Риму повідомляють, ... проби дали добрі висліди. Якби ці вістки ... ли правдиві, тоді за якийсь час небо ... шими головами буде темне від людей, ... дуть літати як ворони.

—o—

СКАРБ У КОШІ З ПАПЕРАМИ.

Недавно один малий купець з Утрехту ... бив порядки на своїм горищі. Між ... старими причандалами був там старий ... паперами ще з минулого століття. На ... були дуже старі і дорогі марки. Купець ... філятелістом. Коли пішов він зі ... марками до знавців, вони оцінили їх ... голяндських ґульденів.

—o—

МАШИНІСТКА-САМОУК.

33-літня анґлійка Айві Джібсон ... премію „Нюс Кронікл" призначену ... швидшої машиністки та стенотипістки ... брала участь у змаганнях уперше в 193? ... заняла дуже далеке місце. Два роки ... вона стояла на шостому місці а рік ... другому. Вона пише стенографічно 18? ... мінуту і 85 слів на машині. Лекцій не ... де, тільки вправляла сама. Спершу ... телькою стенографії в народній ... машиністкою в адвоката. Її вишлють ... ну до Голяндії на міжнародні ... шиністок.

Варшавська опера й українці.

Українська справа починає щораз більше тажити — так бодай запевняє вся польська преса — на цілому польському житті. Залишимо на боці всі ті тривожні заклики всякого роду „Кур'єрків", якими привиджуються українці з ножем у зубах, в день і в ночі, і то 365 разів у році. Не диво, що хвилинами маємо враження, що вся та психоза, викликана на українському тлі, належить радше до ділянки психіятрів і що можна на це все глядіти тільки з медичного становища. Одначе думаємо, що один такий „казус", який тепер нотований у Варшаві, такий характеристичний, що цікаво його згадати.

Мабуть ні одному українцеві навіть не снилося, яку то **важку печать українська дійсність витиснула на...варшавській опері.** Тому хочемо розказати про пригоду великого польського оперового співака п. Яна Кепури, якого всі змагання створити добрий оперовий театр у Варшаві розбилися таки через нас — українців.

Українському читачеві не потребуємо представляти цього польського співака, бо він його добре знає якщо не з театральної або концертової салі чи радія, то бодай зі звукової фільми. Саме тепер п. Кепура перебував у Варшаві, де переговорював з міродайними польськими чинниками про створення великого оперового театру у Варшаві. Варшавська публика хоче мати в себе дома добру оперу. Це бажання зрештою зовсім справедливе, бо постійну й добру оперу мав за австрійських часів навіть Львів, що був тільки столицею ц. к. намісника.

В додатку оперовий театр, крім своїх мистецько-артистичних цінностей, має теж великий **вплив на жіночу і мужеську моду даної країни** — тобто на один із найголовніших промислів кожної культурної держави. Відома річ, що мешканці країв, де нема доброго оперового театру, зле вбираються. Опера — тут необхідно додати: і кінські перегони є чинниками, що підтримують кравецький промисл. Таке діється в Парижі, в Льондоні, в Берліні, в Міляно, в Римі, у Відні чи в Букарешті. Наприклад паризьку моду накидує національний оперовий театр і кінська перегонова площа в Льоншан — ці два головні місця зустрічі т. зв. елеґантного світу.

Але вертаймося до клопотів п. Кепури. Як ми вже згадували, він відбув цілу низку нарад у Варшаві та поставив урядовим варшавським колам вимогу поважної грошевої допомоги для опери. Як відомо, кожний оперовий театр у світі потребує великих державних, краєвих чи міських грошевих субвенцій. Напр. римський оперовий театр, що грає щоденно при випроданих місцях, виказує 11 міл. лір річного недобору.

П. Кепура впевняє, що під організаційним оглядом все було би в порядку — біда тільки з грішми. Навмисне передамо перо варшавському „Czas"-ові (ч. 193), що в статті п. з. „**Z podwieczorku u Kiepury. Walka o narodową operę**" пояснює причину цієї грошевої скрути. Наводимо текст в ориґіналі.

„Najważniejsze pytanie: skąd wziąć pieniądze na operę? — pozostaje wciąż bez odpowiedzi. Sądząc ze stanowiska Min. Oświaty, Ministerstwo to nie jest skłonne udzielić odpowiedniej zapomogi i nie uważa za wskazane „na siłę" forsować sprawę opery. Podobno min. Świętosławski miał w rozmowie z Janem Kiepurą oświadczyć, **że trudno mu dać taką sumę na operę w czasie, kiedy musi polonizować Rusinów na Kresach.**" (Підкреслення наше — Ред.).

Отже тепер уже нам зовсім ясно, чому варшавяки не мають і не будуть мати доброго нац. оперового театру. А що ми, українці, муз. нарід, то нам ця вістка робить чималу прикрість: Тимпаче, що ми побоюємося, що з **нашої причини (ми не кажемо: вини) столиця ніколи не матиме доброго оперового театру.** І таким чином польська dramma in musica, чи там dramma per musica буде справжньою траґедією музикальної Варшави. (Ю. С.).

Після похорону ґен. Тарнавського.

КОНДОЛЕНЦІЙНІ ПИСЬМА.

На руки „Молодої Громади" надіслали у дальшій черзі кондоленційні письма з приводу смерти ген. Тарнавського: філія „Просвіти" в Ґвіздцях і представники читалень „Просвіти" Ґвіздеччини, Зиновій Решетилович, б. поручник УГА, „Дружина Княгині Ольги" у Львові, Микола Королюк, б. УСС з Красної коло Перегінська, д-р Назар Світлик б. поручник УГА з Відня, Микола Угрин-Безгрішний і Антін Лотоцький за б. „Пресову Кватиру УСС", Яків Ґрех, б. хор. УГА з Відня, Теодор Марітчак, б. хор. УГА з Відня, комбатанти з б. українських армій та культурно-освітні установи в Трускавці.

ЖАЛОБА ПО НАЧАЛЬНОМУ ВОЖДОВІ.

Трускавець.

Ґурток комбатантів УГА в Трускавці скликав ширші сходини, на яких вибрано комітет, що мав занятися вшануванням памяти Першого Вояка УГА в Трускавці.

На мурах міста появилися клепсидри, що сповіщали про смерть ген Тарнавського та заповідали жалібне богослуження. Відправлено його у вівторок, 19-го липня ц. р в парохіяльній церкві в Трускавці. Службу Божу за спокій душі б. Начального Вождя відправив місцевий парох о. Іван Валюх в асисті о. Льва Ваня, катехита в Самборі, і о. П. Чубатого, пароха Чорткова. До панахиди станули ще крім згаданих о. Володимир Вербенець, парох Бережан, і о. Йосиф Бачинський, парох Богородчан.

В часі богослужень біля портрету Генерала, прибраного квіттям, тримало почесну сторожу 12 комбатантів зі свічками у чорних серпанках; за почесною сторожею стояло чвірками коло 150 бувших вояків УГА, місцевих і літників. За ними маса громадянства. Електричні свічки на головному вівтарі та на павуках посередині церкви були прибрані серпанком. Підчас відправи співав добре вишколений мужеський хор під орудою Осипа Біласа. Гарну проповідь виголосив о. Іван Валюх.

На церкві та на домівці „Просвіти" повівали жалібні прапори.

Після богослуження в домівці „Просвіти" відбулося жалібне зібрання. Відкрив його короткою промовою місцевий парох і голова кількох товариств о. Іван Валюх, після чого на пропозицію б. хор. УГА Осипа Біласа приявні вшанували память Покійного Генерала 3-хвилинною мовчанкою. Після короткого реферату сходини закінчено національним гимном.

Не зважаючи на те, що це був час пильних робіт у полі та занять у пансіонатах коло літ-

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 30

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

XV.

ПОЕЗІЇ, СТАТТІ, ГАЛЮЦИНАЦІЇ.

Під кінець 1906 р. Франко випустив у світ збірку своїх поезій п. з. „„Semper tiro" („Завжди учень"). Поезії, що містяться у цьому томику, це спілі, солодкі ягоди Франкового ґенія. Щодо форми та глибини думки їх сміливо можна поставити побіч рефлексійної лірики великого Ґете. Після появи „Semper tiro" я написав статтю у „Л. Н. Вістнику" в грудневій книжці за 1906 р. Франко читав статтю у рукописі і з моїм поясненням його поезій він цілком згодився, так що мої коментарі можна вважати і Франковими.

У першій половині 1907 року Франко брав участь у полемічних змаганнях Бернсона, Сенкевича і Падеревського на сторінках віденського журналу „Zeit". Товчок до тих змагань дали польсько-українські змагання у Галичині та симпатії Бернсона по боці українців. Турнір наробив був багато шуму, а виступ у ньому Франка*) викликав був у патріотичних польських

[кругах] багато гніву й злоби. Пани билися з півлицарем з лицарською ґалантерією, а тут прийшов мужик і побив їх ціпом. Навіть Бернсонові дісталося не по заслузі: як не вмієте, пане, битися, — не беріться!

*) Той виступ в боротьбі за карла.

У другій половині 1907 р. здоровля Франка вже поважно було захитане. Першим недобрим сигналом була поезійка п. н. „Блюдитеся біса полуденнаго", видрукована у листопадовій книжці „Л. Н. Вістника" за 1907 р. під псевдонімом „Невідомий", написана у Криворівні у вересні того року, але заповнена змістом львівського „літнього палу". Основою тої поезії — це Франкова галюцинація у білий день. Досі в поезіях Франка ми бачили яскраві картини нічних галюцинацій, а в оцій поезійці вперше закріплена його галюцинація у білий день. Поет іде тротуаром „смугою тінистою", нагло його зір „спинивсь на мить" і він побачив „білу постать дрібну" торік померлої любки, яка „тихо йшла в противний бік в палючій пасмузі літній", вгледіла його, зупинилася, „вхопилась за грудь", напів розкрила уста, повернула до нього лице „біле наче сніг" і — зникла...

„ВЕЛИКИЙ — ШУМ".

У маєвій книжці „Л. Н. Вістника того року почала друкуватися Франкова повість „Великий шум" і скінчилася у грудневій книжці. Франко, як звичайно, писав ту повість з книжки на книжку, через те й відзеркалюється в ній добре поступ Франкової недуги. Повість скоро, після появи її перших глав, почала звертати на себе увагу неприродністю акцій, ситуацій, сцен, малюнком осіб, галюцинаційно - романтичним елементом та соромiцькими словами. Соромiцького елементу, як оповідали мені В. Гнатюк, і Іван Джиджора, було далеко більше у рукописі повісти, тільки редакція пропускала їх скільки могла, не стягаючи на себе гніву автора. Я бодай не чув від Гнатюка, щоб автор за це робив які докори редакції. Як помічали ми, й засновок повісти не був дуже оригінальний; у головних рисах він був узятий з „Панських жартів", тільки інакше був трактований і розвинений. Автор хотів дати малюнок селянського життя в попанщизняних часах і відношення селян до двора, але під пером задуманий малюнок почав тратити чимраз то більше реалістичних рис, децентралізувався, розбивався на фантастичні сцени, аж накінець роздвоївся на дві романтичні історії доньок дідича села, пів-українця, Суботи. Повість „Великий шум" як цілість показує упадок творчого духа Франка, але все-ж деякі картини, як наприклад їзда селом на маленькому візочку чортика-Ґодієри з гострим, лисячим носом, з цапиною борідкою, у брудно-сірому циліндрі, на тлі меляхолійної осінньої природи, або хочби етноґрафічний, але поетично оброблений опис весілля з велетом-Думяком, який ставить собі на долоню молоду дружину й обношує її по весільній хаті, манять наше око, хоч одночасно і непокоять фосфоричними блисками фантазії. А вже не кажу про ґрандіозний страховинний малюнок-галюцинацію кривавого ока. Що за страшна галюцинація і з якою силою, драматизмом, несамовитою поезією вона описана Франком! Спершу чути „стукіт доброго годинника". Надслухуєш звідки той стукіт і тобі видається, що він добувається „немов з глибокого нутра землі, де почало битися якесь шалене серце: тук, тук, тук!" Відчиняєш вікно, напружуєш зір, і серед ночі бачиш раптом „на білій дорозі" — криваве око. „Одно-одніське кривово-червоне. Виринуло і стоїть собі, ані не рухнеться. Немов лежить на голім гладкім снігу і жевріє. І від нього, так, виразно від нього, йде

ників, громадянство Трускавця взяло дуже чисельну участь у богослуженнях і жалібному зібранні.

Сколівщина.

У Сколім клепсидри від товаришів зброї сповістили громадянство про смерть б. Начального Вожда. На будинку Українського Захисту та читальні „Просвіти" і „Лугу" вивішено жалібні прапори.

Заходом філії Т-ва „Охорони Воєнних Могил" 3-го липня ц. р. у переповненій громадянством церкві місцевий парох о. М. Мюсора і о. Ковалюк відправили панахиду. На другий день відправлено заупокійну Службу Божу.

Філія Т-ва ОВМ подбала, щоб дістати землю зі стрілецьких могил на Маківці, яку у спеціяльній урні д-р Степан Булак завіз від комбатантів на могилу б. Начального Вожда.

свідок національно-громадської єдности й солідарности, що перемагають і найбільші перешкоди. Чижиківські українці знають, що перешкоди є на те тільки, щоб їх перемагати.

*

Довідуємося, що стан Степана й Осипа Касперських поправився і нема ніякої небезпеки для їх життя.

*

Дир. **Олександер Костик**, що перебуває тепер на відпустці, надіслав через Адміністрацію „Діла" 3 золотих на поміч родині Касперських, яким бандити здемолювали хату та спричинили великі кошти лікування, і кличе інших українських громадян прийти з допомогою жертвам нападу.

Чижиків будує „Народній Дім".

Остання жахлива подія, що трапилася нічю з неділі на понеділок у підльвівському селі Чижикові, де жертвою безприкладного бандитського нападу впала родина Касперських, тим скріпша для всього українського громадянства не тільки Чижикова, але й узагалі, що це нещастя стрінуло родину відомих українських патріотів та пильних робітників на національно-культурній ниві. Потішаємося тим, що двом братам, які у важкому стані залишились у Нар. Лічниці, пощастить швидко прийти до здоровля та повернутися з повними силами до дальшої праці у рідному селі.

Бо в Чижикові праці багато. Багато тому, що українські громадяни Чижикова, яке зараховується до найсвідоміших наших сіл, зрозуміли, що національно-культурної праці не можна складати на кого іншого і самому сидіти з заложеними руками, але всім нам треба братися до роботи, всім разом і на всіх ділянках нашого національного життя, як хочемо дочекатися колинебудь кращої долі для цілого нашого народу. І тому чижиківські громадяни не дивилися на те, що роблять інші села, але сказали собі твердо, що Чижиків мусить бути таким селом, щоб воно в українському національному організмі було тим справним колісцятком, яке нічим не спиняє ходу цілої машини. І цю свою постанову Чижиків переводить послідовно в життя. Найкраща в повіті споживча кооператива, добре зорганізована читальня „Просвіти", кружок „Сільського Господаря", кружок „Рідної Школи", кружок „Союзу Українок" (тепер припинений), „Луг" (теж припинений) — це свідки тієї великої національно-культурної праці, що її піднялися та з муравлиною впертістю ведуть українські громадяни Чижикова, маючи за завдання серед найважчих обставин зберегти село в цілости для нашого народу.

Якби символом отої духової праці чижиківських українців у всіх їх установах є величавий „Народній Дім", що його будують громадяни спільними жертвами і спільними силами. Дім великий, одноповерховий, що коштуватиме коло 70.000 золотих. Але ані цей великий кошт, ані ті перешкоди, що їх мають чижиківські українці у звязку з будовою „Народнього Дому", не спиняють їх у почато́му ділі та не зневолюють. Ота завзятість при тій будові, ота громадсько-національна солідарність можуть бути зразком для багатьох наших сіл. Та не тільки сіл...

Одною з важних причин безперечних успіхів національної праці в Чижикові треба уважати гармонійну співпрацю громадян з місцевим парохом, **о. Осипом Скульським**, відомим патріотом і національно-громадським діячем. Це ще один доказ, що тільки єдність та солідарна співпраця усіх громадян може довести до великих успіхів.

Українці з Чижикова докінчують „Народній Дім", цими днями дають дах. Ось-ось і будова буде завершена і в селі стане пречистий

НОВИНКИ.

— **Конфіската „Діла".** Вчорашне число „Діла" (162) підпало конфіскаті за передову статтю пос. В. Кузьмовича про Холмщину і Підляшша.

— **Комісія Виховних Осель і Мандрівок Молоді** просить усіх, що їдуть у пятницю ... на табори на Соколі й Остодорі прийти найскорше на збірку на головний двірець у Львові. З огляду на брак місця в поїзді, що відїздить в год. 17.15, частина буде мусіти їхати в год. 6.40 рано. Пригадуємо, що збірка назначена на год. 6-ту зранку, дня 29. ... ц. р.

дужче, що раз дужче стукання"... „Око не ворушиться з місця, але росте, швидко росте, двоїться. Тепер уже виразніше видно: це не одно око, але якась темна тінь що-хвилини заслонює одно око, а друге жевріє раз-у-раз. І тук, тук, тук. — Що це за стукання? Перед кривавим оком видно не одну темну тінь, а дві. А за тими двома тінями виринає нараз більша, ширша, якась безформена і чорна тінь"... Що це таке? — „Це смерть... Іде... своєю брикою і своїми демонськими кіньми з кривавими очима"[3])... Та, коли б то таку страшну візію вичарувала була фантазія поета, щоб ударити нас по нервах і захопити нашу душу яскраво-хмарним малюнком! Але де-ж там! Це не фантазія, — це страшна галюцинація, яку пережив сам Франко[4]). В. Гнатюк питав його звідки взялася в його повісті така страшна візія з кривавим оком, і він сказав йому, що це його галюцинація і що галюцинації взагалі мучать його.

ДЖЕРЕЛА ГАЛЮЦИНАЦІЇ.

Коли ми шукатимемо зерна, з якого виросла така темно-багрова квітка Франкової галюцинації, ми легко знайдемо його. Ви читали „Місію" Франка або його переклад із Віктора Гюґо „Сумління"? Отже у „Місії" є згадка, що брати патра Ґавдентія знайшли і принесли до хати „одно людське око", „велике, криваве око", що довго „являлось йому в снах величезне, оживлене", а й у „Сумлінні" „око дивнеє, отверте, аж горить і не змигаючи... з тьми глядить". Коли-ж Франко переклав „Сумління" у 1897 р., а „Місію" мусів свіжо читати у 1906 р., випускаючи у світ збірник новель „Місія, Чума, Казки і Сатири", і коли, як сам жалувався, під кінець 1907 р. часто находили на нього „припадки смутку і мелянхолії", то не буде тепер дивне, що давне зерно, впавши на добрий пухкий ґрунт, хворі розстроєні нерви, скоро зійшло й видало з себе таку дивну, таємничу темно-багрову квітку.

Восени 1907 р. Франко був дуже пригнічений, зосереджений в собі самім і сумний. Він жалувався, що в останніх роках за науковими студіями він не всилі був стежити за новими течіями в сучасній белетристиці; що властиво треба йому розпрощатись з літературною критикою й одночасно забігав до книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка, виписував та купував багато творів модерних, популярних під той час письменників. А часом знову то таки добре охоплювали його душу — розпука й безнадійність. Усе своє ... він бачив у чорних кольорах. Мало що ... він, а ще менше з того, що зробив, переда... потомности. Він метушився і нервувався ... мало життя перед ним, стільки треба б ще ... бити і не стає вже сил. Хоч би зібрати ... бодай важніше з того, що понаписував ... й годі!... Я силкувався розважити поета ... ремно. Мої слова не мали відгомону...

Але бували хвилини, коли і ясніші ... чики пробивалися крізь чорну хмару, що ... ла була душу Франка і тоді він гнав від ... чорні думки і бував яснішим, веселішим. ... я бачив його раз десь у вересні чи жовтні ... року. На дворі стояла погода. Малесенькі ... ки снували тонесеньке, срібне павутиння, що ... тало в повітрі, обсотувало сухе бадилля ... чики і нас не минало. Сонце огрівало ... лагідним, теплим промінням. А ми гуляли ... ським шляхом, далеко поза домом поета. ... був у доброму настрої і розказував ... що пише широко задуману історію українсько... літератури. Робота йде йому дуже скоро ... без віддиху і за кілька тижнів написав ... Сковороди. Сковороду треба йому ще ... постудіювати, але він має надію, що скоро ... рається з ним і піде далі. Поет був задово... і снував пляни на майбутнє. Але недуга ... ром розвинулася в гострій формі й перервала пляни. Поет мабуть станув на Сковороді ... закінчив широко задуманої історії українсько... літератури. З написаного надрукував ... початок: „Теорія й розвиток історії літератури ... (Далі буде)

[3]) Далі описано, як без стукоту заїхала перед дім велика чорна брика; як перед нею „без найменшого скрипу і брязкоту відчинилася важка, грубими штабами окована брама"; як „нараз так само безголосно відчинилися двері покою, вийшла висока чорна постать з чорним непрозорим серпанком на лиці — і кинулася до нього"...

[4]) Поет як звичайно, малює психічне тло, на якому розгорнулася його галюцинація: „він в часі скромної вечері під боком жінки якось ступнево сумнів, нарешті стратив апетит... пішов до свойого покою і тут знов почув у душі якусь дивну трівогу, що гнала сон від його очей. Не роздягаючися, він пустився знов ходити туди і сюди по покою, мов кінь у кираті. Його думки, як сполошені птахи літали і бачилось раз-по-разу билися об якісь чорні хмари"... На нього „від самого початку острої зими часто находили такі припадки смутку й мелянхолії, але ще ніколи вони не були такі сильні і болючі, як сьогодня, цеї зоряної, а так зловіщо тихої й глухої ночі. Він похилив чоло на стіл і важко розплакався, а виплакавшися і обтерши хусткою мокрі очі, немов рішився на щось страшне і неминуче, підійшов до вікна, відчинив його, не вважаючи на трескучий мороз і вихилився з нього горішньою частю тіла надвір"...

— Уродини Митрополита. Дня 29. липня ц. р. припадають 73-ті роковини уродин ВПреосв. Митрополита Кир Андрея який перебуває тепер у Підлютому. З цієї нагоди складаємо Їх Ексценції щирі побажання. — **Редакція.**

— Розкопують могили поляглих стрільців УГА. Минулої неділі 24. ц. м. явився війт волости Наварії з кількома робітниками в селі Пустинні пов. Львів і викопав тлінні останки поляглих стрільців УГА в 1918-19 р. з могили під церквою на городі одного господаря. Розкопав теж братську могилу на цвинтарі. Кости поляглих вивіз невідомо куди. Могилу під церквою зрівнано зі землею.

— Концерт духовної музики у Трускавці. Дрогобицький церковний хор під управою о. проф. С. Сапруна виступить гостинно з концертом духовної музики в неділю 31. ц. м. в церкві у Трускавці.

— Перевіз жертв летунської катастрофи до Львова. Минулої середи пополудні особовим поїздом з Черновець привезли вісім домовин жертв летунської катастрофи на Буковині. Зі Львова відвезли кілька домовин до Варшави і до інших міст, звідкіля походили жертви катастрофи. Тіла двох убитих похоронять у Львові, інших — у Варшаві.

— Наука у народніх і середніх школах починається 3. вересня ц. р. Вістки деяких часописів, будьто початок шкільного року 1938-39 буде спізнений, виявилися неправдивими.

— За зневагу Ст. Штайґера. До городського суду у Львові вніс Ст. Штайґер, який є тепер адвокатом у Бендзіні, акт обвинувачення проти адв. К. Позовського з Кракова за зневагу. Адв. Ст. Штайґер почувається ображеним словами адв. Позовського, який підчас розправи проти Добошинського перед судом присяглих у Львові висловився словами: „Тут на тій салі, де відповідав Штайґер, який виконав атентат на през. Войцеховського“. Як відомо, 15 років тому перед судом присяглих у Львові відбулася розправа проти Ст. Штайґера за атентат на през. Войцеховського, але суд увільнив його від вини і кари.

— Львівська хроніка. В ресторані М. Поради при вул. Личаківській ч. 7. помер минулої ночі нагло 59-літній Франц Ліпец, шлюсар міських трамваїв. Влада веде слідство у справі висвітлення наглої смерти. — В заведенні братів Альбертинів при вул. Замарстинівській намагався позбавитися життя самогубством 28-літній каліка М. Сеник. Причиною намаганого самогубства психічна депресія у звязку з довготревалим калітством. — При вул. Шараневича напав невідомий мужчина на Р. Губерта і зранив його ножем у плечі. Губерта відвезли до шпиталю. Поліція шукає за напасником. — У друкарні Ґрога застрайкували робітники. Страйк має економічний підклад. Крім того робітники домагаються, щоб друкарня приняла назад трьох звільнених друкарів.

— До Берези Картуської вислала адміністраційна влада 26. ц. м. Л. Кронштайна з Луцька за те, що зволікав з відновленням дому. Крім того до Берези помандрувало кількох кримінальних проступників. І так з Лодзі вислала влада Е. Вайнтрауба, який продавав фікційні рахунки різним купцям, які намагалися таким чином не платити податків, далі Г. Янушкевича, професійного касового злодія, М. Гарфінкеля, шахрая з Люблина; Чеслава Ґжиловіча, бандита з Ченстохови; Ст. Лішка, злодія з Кельців і Ф. Міхальського, вломника з Варшави.

— Діти хорують на прищицю. 3-літня Ванда Ліпка з Нижатич пов. Перемишль захорувала на прищицю; її ізолювали. — У Рівнім появилась поголоска, що там захорував на прищицю один хлопчина, який заразився підчас купелі.

— Краєва хроніка. На передмістю Рави Руської самохід з Люблина наїхав на фіру Костя Лаби. Обі коні важко покалічені, одного з них треба було добити. — Підчас відnови одного з домів у Горлицях робітник М. Янтас доторкнувся електричних проводів, що його поразили і він упавши на землю важко потовкся. Перевезений до шпиталю помер.

— Гебрейська учительська семинарія на Закарпатті. З Мукачева наспіла вістка, що тамошня жидівська рада звернулася до міністерства освіти з домаганням утворити в Мукачеві гебрейську учительську семинарію.

— Град понад 100 грамів. У Модені і в околиці в північній Італії впав град ваги понад 100 грамів, величини курячого яйця. За 10 хвилин град повибивав більшість шиб у місті. На довколичних полях дуже великі втрати.

— Виорав горщок зі срібними монетами. Перед кількома днями селянин з Кмецяжки новгородського повіту, виорав горщок зі старими срібними і мідяними монетами, яких було 3.319 штук. Монети важили понад 2 кг. Селянин зложив їх на станиці поліції.

— Асфальтові шоси і поширення рака. Управитель міської лябораторії Парижа Кліні зголосив Медичній Академії меморіял, в якому виказує на основі хемічних і фізико-хемічних дослідів на звірятах, що асфальтові шоси і дороги є одною з головних причин поширення недуги рака. Меморіял викликав велике заінтересування в широких медичних і технічних колах.

— Пробні лети повітреплава коло Москви. Від кількох днів в околицях Москви відбуваються в тайні пробні лети большевицького повітреплава нового типу „СССР В. 10“. Повітреплав огляне військова комісія і віддасть його до вжитку армії.

— Притягав до відповідальности невинних людей. В Москві закінчився процес проти прокуратора московського окружного суду Безпаментева, який — каже акт обвинувачення — „починав процеси без причин“. Минулого року Безпаментев притягнув до судової відповідальности 750 осіб. Суд засудив його на 5 років вязниці.

— Сліди нафти у Франції. Недалеко Ліль у північній Франції натрапили на сліди нафти. В околицях міста переводять пробні верчення. Місцеве населення запевняє, що сліди нафти находилися вже давно в околиці Сен Поль вздовж берегів ріки Тарноас.

— Масове затроєння людей несвіжим мясом. Большевицька влада замкнула різні в Тирасполі, Кривім Розі і Сталіні та фабрику ковбас у Червонім Лучі за страшний бруд. Мясними виробами згаданих підприємств затроїлося багато людей і вояків на Сов. Україні.

— Ріжні вісти. Мусоліні приняв на авдієнції шефа штабу фашистівської міліції ґен. Руссо, який склав звіт зі своєї подорожі до Німеччини. — Згідно з новим розпорядком німецького уряду власники 10- і 20-маркових золотих монет мусять їх виміняти у райхсбанку.

—o—

ҐЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАРІЯТ ББ ЩЕ ІСТНУЄ.

У польській пресі появилася вістка, що деякі б. діячі „Безпартійного бльоку співпраці з урядом“ дістали повідомлення, підписане послом Брженк-Осінським як ґенер. секретарем ББ, що ґенер. секретаріят ББ пренісся до нової домівки. Ця подія викликала чималу сензацію, бо, як відомо, ББ перед трьома роками розвязався.

Зі судової салі.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Минулого понеділка 25. ц. м. відбулася перед трибуналом окружного суду в Бережанах розправа проти 21-літнього хлопця **Дмитра Королишина з Гинович**, якого прокуратор притягнув до відповідальности за державну зраду зі ст. 97 § 1. к. к. (за приналежність до ОУН). Акт обвинувачення каже, що дня 12. травня ц. р. поліцаї Д. Пітуха і Й. Кубаля стрінули вечором підс. Д. Королишина з М. Петровом з Жукова на гостинці між Жуковом і Гиновичами. Підчас ревізії підс. Д. Королишин намагався викинути щось з кишені. Засвітивши електричну лямпку поліцай — каже акт обвинувачення — знайшов письмо з приказом до членів ОУН, щоб зійшлися на стрічу. Свідки оборони ствердили, що підчас особистої ревізії підс. Д. Королишин тримав увесь час руки догори і не бачили, щоб він щонебудь витягав з кишені або теж викидав. Трибунал засудив підс. **Д. Королишина на 6 років вязниці і на втрату громадянських прав на 6 років.** Трибуналові проводив д-р Нендзовський, обвинувачував прок. Вашевський, підсудного боронили адвокати: **д-р Ф. Коковський і д-р В. Бемко,** оба з Бережан.

ЗА ВБИВСТВО ВЛАСНИКА РЕСТОРАНУ.

Перед трибуналом окружного суду в Станиславові відбулася у вівторок 26. ц. м. розправа проти 36-літнього **Михайла Міняйлюка** родом з Коломиї, якого прокуратор притягнув до відповідальности за грабункове вбивство власника ресторану Богдана Демянчука з Надвірної з початком липня ц. р. На питання предсідника у справі особистих даних Міняйлюк спершу нічого не відповів, згодом пробурмотів: „Все маєте записане, отже все вже знаєте, маєте докази, я не маю вже що втратити. Чи буду говорити, чи ні, все одно“. По відчитанні акту обвинувачення підс. Міняйлюк нічого не відповідав, лише потакував головою. З відчитаних актів виходить, що підсудного засудив коломийський суд у 1920. р. на 12 років за вбивство судового урядовця Стромберґа та його двох синів. Підчас відчитування актів підсудний заявив: „Мене це згубило“. Далі підсудний признався до вбивства ювиліра у Станиславові Роґера в 1935. р. На дальші питання предсідника підсудний відповів: **„Прошу мене не питати, за присуд смерти подякую“.**

На питання прок. Матковського, чому вбив Б. Демянчука підсудний відповів, що „ніщо не змусить його до відповіди“ додаючи, що „не є першим ні останнім“.

Сестра вбитого 16-літня О. Демянчук зізнала, що в год. 6-ій рано відкрила вбивство свого брата. Підсудного знає, бо приходив часто до крамниці. Св. Р. Сирочинський, поліційний агент зі Станиславова зізнав про арештування вбивника 5. ц. м. у Станиславові, де стрінув підсудного припадково на вулиці. Тому, що підсудний видався йому підозрілим, затримав його і підчас ревізії знайшов кілька пачок чоколяди, пляшку спірту і коло 300 зол. Підсудний запевняв, що вкрав чоколяду з будки біля двірця. Опісля вирвався з рук і почав утікати, але свідок зловив його при допомозі поліцая. Тоді вбивник заявив: „Ну! Ви зловили добру штуку“. На поліції відмовив зовсім зізнань.

Далі підсудний признався теж до вбивства Михайла Коваліва в листопаді 1936. р. на полях Павелча під Станиславовом. Убив його тому, щоб забрати його особисті документи. Ними теж убивник леґітимувався до останніх днів.

По промові прокуратора підсудний вклонився зі словами: „дякую“. Трибунал засудив убивника **М. Міняйлюка на кару смерти.** Засуджений не хотів приняти оборонця, якого йому визначив суд і предсідникові заявив, що апеляції не буде зголошувати, бо це „зайве“.

—o—

✝ Посмертні згадки.

ІВАН ПАХОЛОК.

У вівторок, 26. липня ц. р. помер у шпиталі Народньої Лічниці у Львові визначний член УНДО, господар Іван Пахолок зі Старого Села, пов. Бібрка у 57. році життя. І. Пахолок був від наймолодших літ активним членом УНДО та всіх культурно-господарських установ у свому селі і в повіті. В. Й. П.!

—o—

Спорт.

В ЧОМУ СУТЬ СПРАВИ?

Перемиський ендецький тижневик „Земя Пшемиска“ відкриває карти тієї гри, що відбувається на площині голосної вже лінії справи Сян — ТШЛ. Цей перемиський тижневик не оперує такими нікчемними брехнями, як інші відомі вже нашим читачам польські газети, але ставить справу ясно й без обиняків: це про те, щоб української дружини не допустити до Окружної Ліґи, бо, можливо, якщо вже тепер не затамуємо розвитку українців на спортовому полі, то потім буде вже за пізно. Ось і цілий секрет безприкладної нагінки на Сян, яку повела частина польської преси, що робить це під плащиком виссаних з пальця брехонь і наклепів на перемиську дружину та її публику.

„Земя Пшемиска“ пише між іншим, що віддачні змагання мусить виграти ТШЛ, а третіх рішальних змагань Сян теж не зможе виграти... Отже справу змагань Сян — ТШЛ поставив згаданий часопис у площину засади, що українська дружина не має права до вступу нарівні зі своїм супротивником.

Так поставлена справа мусить зацікавити весь наш спортовий загал, цілий український спортовий світ. Наше становище ясне: українські спортовці не сміють допустити до зломання засади і права вступу кращому під спортовим оглядом партнерові. Тому теж наші делегати до В.Г.Д. й Управи Округи мусять оборонити за всяку ціну засаду чистої гри й обєктивности на терені спортових маґістратур, якби і там хтонебудь хотів цю засаду підважити.

ОГОЛОШЕННЯ

Найкраща українська **ПАСТА** до взуття і підлоги виключно з ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

„БЛИСК"

ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА

Станиславів, ул. Жулинського 3.

Театри.

Великий Театр:

Четвер, 28. 7. год. 8. веч. „Мусиш бути моєю".

Пятниця 29. 7. год. 8. веч. „Роман із скарбовим урядом".

Субота 30. 7. год. год. 4. попол. „Іван". Год. 8. веч. „Роман із скарбовим урядом"

Театр Ріжнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

ТОВМАЧ:

28. VII. Жінка на цензурі. (Виступ Стефи Стадниківної).

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

МИКУЛИЧИН:

28. VII. Мазепа.

29. VII. Безталанна.

30. VII. Гетьман Полуботок.

ВОРОХТА:

1. VIII. Мати наймичка.
2. VIII. Чесна Сузанна.

АНТИКВАРСЬКИЙ ЯРМАРОК

місячник, містить безплатно оголошення тих, що хочуть продати чи купити книжки, часописи, ноти та перепродує дешево всякі видання в усіх мовах. Ціна апартка в видавництві тільки 1 зол., у продавця 2 зол.

ВИДАВНИЦТВО В. МАГУН,

1579 **Станиславів, Йосафата 4.** 1-4

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".

АПОЛЬЬО: „Алярм у Пекіні".

АТЛЯНТИК: „Острое засуджениців".

БАЛТИК: „Почалось у поїзді", „Двоє з юрби".

ВАНДА: „Промені загзади", „Пізналися в Монте Карльо".

ГРАЖИНА: „Тільки раз кохала"; „Шампанська ніч".

ЕВРОПА: „Комбетанти".

КАСІНО: „Королівський свічник".

КОПЕРНИК: „Останній акт помсти"; „Мільонер на тиждень"; Метч: Шмелінг—Люі.

МАРУСЕНЬКА: Нечинне в причини реконструкції.

МЕТРО: „Не довіряй мужчині", „Виправа на Монго".

МІРАЖ: „Благословенна земля".

МУЗА: „Більше чим секретерка"; „Не знала любови".

ПАЛЯС: „Банковий дім і С-ка".

ПАКС: нечинне.

РАЙ: „В заметілі вогню й заліза" та додатки.

РІЯЛЬТО: „Світ говорить про нас".

РОКСІ: „Найгарніший день у моому житті".

СВІТ: „Гра змислів", „Таємниця самотнього дому".

СТИЛЕВЕ: „По великій війні", ревія: „Щось таке".

ТОН: „Тіні Парижа", „Кавертна на границі.

УТІХА: „Срібна торпеда" і ревія.

ХИМЕРА: „Дівча з далекої півночі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Мадейра".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7): „Голяндія".

Присилайте передплату

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 28. липня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. ден., 7.15 Орх., 8.00 Плити, авізд., комун., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Вес. часи в Києві, пл., 14.15 Форт. речітаіль, 14.35 Легка музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. й сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 „Мої вакації" опов., 15.30 „Таємниці Львова", пов. з 1848 р., 15.45 Госп. вістки, 16.00 Сальон. музика, 16.40 „Як повстає авто?" гутірка, 16.45 Турист., літнищ., коопер., фейл., 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Камер. музика, 17.40 „Через степи", оповід. капіт., 17.55 Гальо увага, 18.00 Перегляд авдицій, 18.10 Вязанка шлеських нар. пісень, хор 18.30 Театр уяви: слухowисько „Тривога в Сан Антоніо", 19.10 Концерт лявреат. Варш. Консерваторії, 19.30 Акт. гутірка, 19.40 Розр. концерт, в перерві „Пані пана вдова" скеч, 20.45 Веч. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Актуалія, 21.10 Спів. речітаіль, 21.35 II. ч. симф. конц. з Парижа, 22.30 Авдиція Нар. свята з Перу з Варшави, 22.50 Спорт. вістки, 22.55 Льок. спорт. вістки, 23.00 Ост. вістки веч. денника і мет. комунікат.

Пятниця, 29. липня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Ран. концерт, 8.00 Ран. авдиція для дітей, 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Попул. муз. з пл., 14.35 Спорт. гутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Гутірка для дітей, 15.30 Розмова з недужими, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Сальон. музика, 16.45 „Казимир" репорт., 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Плити з поясненнями, 17.45 „Легко до історії не перейдемо", 17.55 Гальо увага, 18.00 Електр. вахляр, гутірка, 18.10 Концерт, 18.45 Літерат. нарис про сучасну повість, 19.00 Поль. форт. твори, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Розр. концерт, в перерві „Пані Ляля мусить виїхати" скеч, 20.45 Вечір. денник, 20.55 Літер. репортаж, 21.10 Вечір давн. пісень, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Льок. спорт. вістки, 22.05 Вес. концерт бажань, 23.00 Ост. вістки веч. денника і метеор. комун.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 28. липня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 20.10 21.00 Танки, БІЛГОРОД 18.20 Орх., 20.00 Флет, 20.30 Спів. речіт., 21.00 Орх., БУДАПЕШТ 13.00 21.45 22.00 Циган. музика, 17.25 18.00 Військ. орх., 19.25 Спів. речіт., 23.10 Танк. музика, ВІДЕНЬ 12.00 13.15 16.00 Орхестра, 21.00 Вечір. музика, ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 16.00 Розр. концерт, 19.00 Весела музика, 21.00 Розр. музика, КОШИЦІ 18.15 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Ісабо" оп. Масканія, МІНХЕН 13.15 16.00 22.45 23.00 Розр. музика, 18.20 Солісти, ПРАГА 12.45 14.10 Популяр. концерт, 18.20 Орх., 20.35 21.00 „Легенда про Кітежу" оп. Римського-Корсакова, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Камер. музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 22.00 Розр. мельодії, 22.30 23.15 Танк. музика.

Пятниця, 29. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 18.00 Розр. музика, 15.30 Солісти, 17.30 Пісні, хор, 20.10 Славні диригенти, 21.00 Цитра, БІЛГОРОД 18.05 Нар. пісні, 18.30 Нар. музика, 21.00 Орх., БУДАПЕШТ 13.30 Орх., 17.30 18.00 23.20 Циган. музика, 19.00 Легка музика, 20.25 21.00 22.00 „Отельо" оп. Вердія, ВІДЕНЬ 15.30 Пісні, 18.00 Нар. мельодії, 20.10, 21.00 Розр. концерт, ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 18.30 Віольонч. речіт., 20.10 21.00 Вес. вечір, 23.30 24.00 Нічний концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Камер. музика, 19.30 Розр. музика, 20.30 Орх., 21.00 Концерт орх., 22.00 Концерт хору, 22.30 23.00 Танк. музика, МІНХЕН 13.15 16.00 Розр. концерт, 18.20 Солісти, 20.10 21.00 Симф. Брікнера, орх., ПРАГА 14.10 Концерт, 17.00 Військ. орх., 18.20 Сальон. музика, 20.35 21.00 Хор морав. учит., 21.05 Симф. Ферстера, 22.30 Слов. танки Двожака на форт., РАДІО ПАРІ 18.00 Музика й пісні, 20.15 Пісні, 23.00 24.00 Нічн. концерт, РИМ 17.15 Танк. музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперет. Карабелія, 23.15 Танк. музика.

Субота, 30. липня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. муз., 20.10 Вечір. конц., 23.30 ,24.00 Легка й танк. муз., БІЛГОРОД 20.00 Нар. муз., 21.00 Орх., 22.15 Нар. пісні, 23.00 Росій. романи, 23.30 Танк. муз., БУДАПЕШТ 17.00 Робітничий хор, 18.20 Джез. муз., 19.30, 20.00 Нар. пісні і циган. орх., 21.35, 22.00 Лег. муз., 23.10 Танк. муз. ВІДЕНЬ 12.00, 13.15, 18.00 Розр. конц., 23.30 Лег. й танк. муз., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Весела муз., 20.10 Вечірн. концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. муз., 19.30 Лег. муз., 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Симф. концерт, 22.20 Пісні й розр. муз., 23.55, 24.00 Танк. муз.; МІНХЕН 18.10 Пісні й танки, 20.10 Вес. веч., 23.20 Танк. муз., ПРАГА 12.45 Попул. конц., 18.20 Танк. муз., 19.20, 20.00 На зеконц., 18.20 Танк. муз., 19.20, 20.00 „На зеленій луці" — опер. Бенеша, РАДІО-ПАРІ 21.00, 22.00 Вечір. конц., 23.00, 24.00 Танк. муз., РИМ 18.15 Солісти, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22..00, 23.00 „Андрій Шеніє" — оп.

БІРЖА.

Львів 27. липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·07, 89·60, Доляри американські 5,30·50, 5·28·00 Доляри канад. 5·27·50—5,25·00. Фльорени гол. 292·74—291·00, Франки фр. 14·74—14·64, Франки швайцарські 121·95—121·15 Фунти англ. 26·20—26·04, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·25—14·80 Кор. дан. 117·00—116·15 Кор. норв. 131·63—130·65, Корони шв. 135·09—134.10 Ліри італ. 23·45—22·80, Марки фінлян. 11·57—11·30, Марки нім. 78·00 — 72·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 98·00 — 95·00

Акції.

Банк Польський 125·00 Цукор, 36·00 Вугіль 32·25, Ліпьпоп 92·00. Можеїв 14·25, Островець 59·.0, Стараховичі, 39·50 Габербуш 48·00.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 67·50, 66.75, 3 інв. 1 ем. 83·38, серія 91·90 3 поз. інв. 2 ем. 81·75 серія венот. 5. конверс. 70·00 прем. дол. 42·25 4 консол. 67·25

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 27. липня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2·80 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	3·85 зол.

Тенденція на масло сильна, на молоко вдержана на яйця слаба.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ панни до торговлі. Зголошення до „Діла" під „Кавція 300". 1584 1-1

КУПНО — ПРОДАЖ

ДО ВИНАЙМУ або продажі дім 2 рази ... кімнати, кухня, веранда, півтора морга городу в Тисьменниці, 7 км. від Станиславова. Відомість: Львів, ул. Шумлянських ч. 15, м. 8. 1567 2—3

ПРОДАМ 3 морги города в центрі літнища. Петро Гаврищук, Космач к. Коломиї. 1-1

ПАНСІОНИ

ЯМНА — комфортовий пансіон „СВІТЛИЗНЯНКА". Пляжа, купіль, всякі вигоди. Ціни помірковані. Українська управа. 1362 16-0

МОРШИН-ЖИВЕЦЬ. Український пансіон „СТЕФАНІЯ" (центр.) поручає сонячні гарні кімнати. Кухня дієтична. Ціни низькі. 1515 6—10

ЛІТНИЩА

ЯМНА — сонячні кімнати на серпень, вересень дешево до винайму. Т. Гаврищенська, Ямна коло Яремча. 1581 1-1

РІЖНІ

МЕШКАННЯ перед уживанням треба очистити від блощиць свічкою С-І-АЙ. Дістанете всюди. 1297 19-

ТРИВКУ ондуляцію гарно і старанно заграничним течивом виконує Штіф Брама Андріолія (Ринок 29). 1569 1-10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ОРДИНАТОР

Д-р Нарциз Лукіянович

спеціяліст у нервових і психічних недугах ВЕРНУВСЯ і ординує щодня від 3—5 попол.

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. САПІГИ 5, Тел. 114-10.

1573 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

Найдешевші меблі в українській кооперативі **АРХО**

Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

Навіть мурин біліє, вживаючи цього „мила"

КІР

Львів, Усійського 6 Тел. 280-88.

Станиславів, 3-го Мая 4. II.

ПЛЯНИ КОШТОРИСИ БУДОВИ

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого пудру „CSAVE" 50 сот.

Пробний пакет. Парфумерія

С. ФЕДЕРА

Львів, вул. Сикстуська 7, Філія Коперника 15 а, Філія: вул. Галицька ч. 16

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по . зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. ...
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. ...
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. ...
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. ...

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.